

TÜRKİYE TEKSTİL SANAYİİ İŞVERENLERİ SENDİKASI AYLIK DERGİSİ

TEKSTİL İŞVEREN

SAYI: 458 • EYLÜL-EKİM-KASIM 2023

Perakende sektöründe son durum

2023 NASIL GEÇTİ, 2024 NE VAAT EDİYOR?

EURATEX Yönetim Kurulu
Toplantısı'ndan önemli notlar:

TEKSTİL DÜNYASI YENİ AB YÖNETİMİNDEN NE BEKLİYOR?

ITMF Yıllık Konferansı

ÇİN'DEN GETİRDİĞİMİZ İZLENİMLER

Çalışma Hayatı İstişare
Toplantısı

OTURUMLARDA ELE ALINAN BAŞLIKLAR

Raporlar ve görüşler eşliğinde:

YAPAY ZEKÂNIN ALİŞVERİŞTEKİ ROLÜ

Eşsiz seyahat ikilisi:

MILANO&COMO

Dilek Hanif'ten Anadolu'ya

saygı koleksiyonu:

HALKIN SANATI

**Türkiye
Tekstil Sanayii İşverenleri
Sendikası**

Metrocity A Ofis Blok Büyükdere Cad. No: 171 K: 19 34330 1. Levent - İstanbul
Tel: (0212) 344 07 77 (Pbx) Fax: (0212) 344 07 66-67
www.tekstilisveren.org.tr info@tekstilisveren.org.tr

“Sektörümüz ve ülkemiz için daha iyi bir yıl olmasını diliyoruz”

Değerli Okuyucumuz,

Bir yanımla Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını heyecanla kutladığımız 2023 yılının büyük bir kısmı, ülkece yaşadığımız büyük depremin yaralarını sarmaya çalışmakla geçti, geçiyor. Üyelerimizin, sektörümüzün, üyesi bulunduğumuz TİSK'in, tüm iş dünyasının bölgeden hiç el çekmediğini, desteklerini sürdürdüklerini görmek sevindirici. Sektörümüz açısından bakıldığında, özellikle iplik üretimi için önemli bir merkez olan bölgenin hem insan gücü hem fiziki olarak zarar görmesinin etkileri, ülkemizin iplik üretim kapasitesinde de hissedildi. Fakat bölgedeki iş insanlarımızın fabrikalarını hızlıca ayağa kaldırmaya ve böylece insanlarına iş sağlamaya çalıştıklarını, enkaz altında kalan makinelerinin yerine yeni yatırımlar yaptıklarını görüyor ve takdir ediyoruz. Umuyorum 2024 yılından itibaren bölgemiz eski hareketli, canlı günlerine dönecek gücü bulacaktır.

Sektörümüzün genel durumuna bakıldığında, tüm dünyada olduğu gibi yükselen üretici enflasyonu, düşük tüketici talebi ve orta vadede belirsizliklerle dolu bir yılı geride bıraktık. Yılın bu son sayısında dünyada perakende satış grafiğine ve bunun sektörümüzün ihracatına yansımalarına baktık. Perakende satışlarda küresel ekonomik durumun negatif etkisi görülse de tüketicilerin satın alma kararlarında yapay zekânın kolaylaştırıcı ve çekici etkisi artıyor. Pazarlama faaliyetlerinde yapay zekâ uygulamalarına yatırım yapmayan satıcıların geleneksel yöntemlerle kitle satışı yapmaları artık zor görünüyor. Bu sayıda, konunun uzmanlarına bu alandaki en yeni uygulamaları sorduk.

Sektörümüzde sürdürülebilirlik konuları, Avrupa Birliği düzenlemeleri tekstil dünyasının en sıcak konularından. Dönem dönem dergimizin sayfalarında yer verdiğimiz Sürdürülebilir Tekstil Stratejisi düzenlemeleri tüm hızıyla devam ediyor. Ekim ayında Helsinki'de gerçekleşen Euratex Konvansiyonu ve Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu toplantılarına katılarak elde ettiğimiz bilgileri sizin için topladık.

Sendika olarak Yönetim Kurulu üyesi olduğumuz Uluslararası Tekstil Üreticileri Federasyonu ITMF'in, Çin'in tekstil başkenti Keqiao'da gerçekleşen Yıllık Toplantısı'na katıldık. Yönetim Kurulu Üyemiz Mustafa Denizer'e, ITMF'in yeni seçilen Başkanlık Divanı'nda Başkan Yardımcılığı görevi verildi. Böylece Sendikamız, ITMF'in politikalarına yön vermede daha aktif rol oynama imkânı bulacak. Dünya tekstilinde neler konuşulduğunu ITMF Konferansı'ndan notlarımızla bulabilirsiniz.

Sevgili Okuyucularımız,

Sert inişler ve umut dolu çıkışlarla bu yılı tamamlarken, üyelerimiz, sektörümüz ve ülkemiz için daha güzel bir yıl dileklerimizle bu sayıyı beğenimize sunuyoruz.

Av. Başar AY

Genel Sekreter

Tekstil İşveren Dergisi

Eylül - Ekim - Kasım 2023 Sayı: 458

Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Adına
İmtiyaz Sahibi
Ahmet Hamdi Topbaş

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Av. Başar Ay

Yayın Kurulu
Av. Çiğdem Ayvazoğluyüksel, Av. Yaşar Mert Babayiğit,
Av. Buse Elmas, Tuba Kobaş Huvaj, İrem Yılmaz, Güray Kılınç

İdari Merkezi
Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası
Metrocity A Ofis Blok Büyükdere Cad. No: 171 K: 19 34330 1. Levent-İstanbul
Tel: (0212) 344 07 77 (Pbx),
Fax: (0212) 344 07 66-67,
www.tekstilisveren.org.tr

JODOMO

Yayına Hazırlayan
JODOMO Bilgi Teknolojileri ve Danışmanlık A.Ş.

Yayın Türü:
Yerel, Aylık, Süreli
ISSN: 1307-6566

Bu dergi, JODOMO Bilgi Teknolojileri ve Danışmanlık A.Ş. tarafından,
Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası
için hazırlanmıştır. Para ile dağıtılıp, satılamaz. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita,
illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.
Dergide bulunan imzalı yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

İşbu yayındaki bilgi ve veriler, genel bilgi edinilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu yayında yer alan bilgilerin
doğruluğu konusunda gerekli özen gösterilmiş olmasına rağmen, bilgi ve verilerdeki olası hatalardan ya da alınacak
yatırım kararları ile bunların sonuçlarından TTSİS sorumlu değildir. Zira buradaki bilgiler yatırım amaçlı bir tavsiye
amacını taşımamaktadır. Makale yazarlarının ya da görüş alınan kişilerin beyanları ise şahsi niteliktedir.

12

18

24

44

- 06 Aklımızda Kalanlar**
- 10 Dünyada Çalışma Hayatı**
- 12 Perakendede 2023 ve 2024'e bakış**
Satışlar küresel boyutta ve Türkiye'de geçen yıl istendiği gibi gitmedi. E-ticaretin payı ve 2024 beklentileri nasıl?
- 18 Çalışma Hayatı İstişare Toplantısı**
TISK tarafından, Çalışma Hayatı İstişare Toplantısı düzenlendi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhan'ın da teşrif ettiği toplantıda kamu ve işveren temsilcileri katılım sağladı.
- 20 AB Destekli Mesleki Eğitim Projesi**
TTSİS ve TTV ortaklığında yürütülen Tekstil Sektöründe Mesleki Eğitim Kalitesinin Artırılması Projesi Kapanış Semineri ile sona erdi.
- 24 Tekstil sektörü yeni AB yönetiminden ne bekliyor?**
2024'te yenilenecek AB kurumları iddialı hedeflerde esneyecek mi, odak gündemini değiştirecek mi? Euratex Yönetim Kurulu Toplantısı'ndan notlarımız haberimizde.
- 30 FibeRobo teknolojisi**
Tekstilin geleceğine dair devrimsel bir yaklaşım.
- 34 ITMF Yıllık Konferansı**
ITMF 2023 Yıllık Konferansı Çin'in Keqiao kentinde gerçekleşti. Sendikamız Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Denizler, 2024-2026 dönemi için ITMF Başkan Yardımcılığı görevine seçildi.
- 38 Yapay zekânın alışverişteki rolü**
Tüketici alışkanlıkları ve trendleri yapay zekâ ile nasıl dönüşüyor?
- 44 Dilek Hanif'ten 'Halkın Sanatı'**
Anadolu'nun kıyafetlere taşınan el sanatlarını ünlü tasarımcıdan dinledik.
- 52 Rüya gibi ikili: Milano&Como**
Önce dinamik şehir yaşamıyla Milano'ya, ardından masalsi doğasıyla Como'ya gidiyoruz.
- 58 Kültür-sanat ajandası**
Rehberimizi incelemeyen program yapmayın.
- 60 İngilizce özetler**

Yeşil dönüşüm için çalışmalar yoğunlaştı

Anadolu Ajansı'nın haberine göre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 'Kümelenme Destek Programı' kapsamında hem tekstil sektöründeki firmaların yeşil dönüşümünün sağlanması hem de AB Yeşil Mutabakatı ve sınırda karbon düzenlemesine uyumlarının artırılması için çalışmalar yoğunlaştı. Yüksek su, enerji ve kimyasal tüketiminin gerçekleştirildiği tekstil sektöründe atık, sera gazı emisyonları ve kirlilik de yüksek seviyelerde bulunuyor. Sektörü dönüştürmek için de bu maddelerin hepsinin azaltılması gerekiyor. Sektör temsilcileri, bu kümelenmeyle tekstil firmaları ile çeşitli kurum ve kuruluşları buluşturacak "entegratör" yapı oluşturulmasını hedefliyor. Kümelenmenin öncelikli amacı, sektörde ihtiyaç duyulan üretim faktörlerinin uygun koşullarda temini...

Beymen 50 yaşında!

Türkiye'nin önde gelen markalarından 50. yılını bir dizi etkinliklerle kutladı. Bunlardan biri Tophane-i Amire Kültür ve Sanat Merkezi'nde gerçekleştirilen 'Golden Opulence' sergisiydi. Lüksün ve zanaatın nesillere, kültürlerle ilham veren gücünü yansıtmaya amaçlanan projede, dünya markalarının Beymen için özel olarak tasarladığı eserler bir araya geldi. Küratörlüğünü Laurence Benaïm'in üstlendiği sergide; Valentino'dan Balmain'a, Dior'dan Givenchy'ye, Etro'dan Brunello Cucinelli'ye, Stella McCartney'den Dolce&Gabbana'ya, Zimmermann'dan Victoria Beckham'a ünlü modacıların 50'yi aşkın lüks tasarımları yer aldı.

Türk halıcılardan 9 ayda 1 milyar 957 milyon dolarlık ihracat

Yeni yatırımlar yapan ve pazar arayışlarını sürdüren halı ihracatçıları, ürünlerini Ocak-Eylül 2023 döneminde 185 ülkeye gönderdi. Bu dokuz aylık dönemde dünyanın dört bir yanına 432 milyon 135 bin metrekare halı gönderildi. Karşılığında 1 milyar 957 milyon dolar ihracat geliri elde edildi. Halıcılar, geçen yılın aynı döneminde 1 milyar 979 milyon 813 bin dolarlık ihracat yapmıştı. En çok döviz girdisi sırasıyla ABD, Suudi Arabistan ve İngiltere'den elde edildi. İller bazında en fazla ihracatı ise 1 milyar 356 milyon 787 bin dolarla Gaziantep yaptı. Gaziantep'i 454 milyon 245 bin dolarla İstanbul ve 48 milyon 379 bin dolarla Uşak takip etti. Böylelikle Gaziantep'in Türkiye'deki halı ihracatındaki payı 67.6 oldu.

Texhibition İstanbul Kumaş ve Tekstil Aksesuarları Fuarı

Dünya tekstil sektörünün önemli buluşma noktalarından birisi haline gelen Texhibition İstanbul Kumaş ve Tekstil Aksesuarları Fuarı 13-15 Eylül 2023'te yapıldı. Fuar, İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) ve İstanbul Ticaret Odası (İTO) işbirliğiyle İstanbul Fuar Merkezi'nde düzenlendi. Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın katılımıyla açılan fuarda konuşan İTO Başkanı Şekib Avdagiç, toplum olarak genlerinde tekstil ve kumaşçılık olduğunu aktararak, Texhibition İstanbul'a sahip çıkmaya devam edeceklerini söyledi.

Net asgari ücret 17 bin 2 TL oldu

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun, 2024 için geçerli olacak asgari ücret rakamını belirleme çalışmaları sonuçlandı. Buna göre aylık net asgari ücret tutarı, 1 Ocak 2024 tarihinden geçerli olmak üzere, 17 bin 2 TL olarak belirlendi. Asgari ücret desteği de 700 TL oldu. Brüt 20 bin 2 lira 50 kuruş olan asgari ücrete, 3 bin 100 lira 39 kuruş SGK primi (işveren payı) ile 400 lira 5 kuruş işveren işsizlik sigorta primi kalemleri de eklenince yeni asgari ücretin bir işçi için işverene aylık maliyeti ise 23 bin 502 lira 94 kuruş oldu. Net asgari ücret, Temmuz 2023 itibarıyla 11 bin 402 TL'ydi. Böylece net asgari ücret tutarı, bir önceki döneme göre yüzde 49 oranında yükselerek, yaklaşık 5.600 TL arttı.

Ücretli çalışan sayısı yıllık bazda Ekim'de arttı

TÜİK verilerine göre sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ücretli çalışan sayısı, Ekim ayında yıllık bazda yüzde 2,6 artış gösterirken sanayide yüzde 0,6 geriledi. Toplam çalışan sayısı Ekim'de yıllık bazda 15 milyon 277 bin olurken, sanayide azalan çalışan sayısı 30 bin 554 oldu. Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ise ücretli çalışan sayısı Ekim'de Eylül'e kıyasla değişim göstermedi.

Tekstil devi İnditex'ten ilk yarıda rekor kâr

Zara, Massimo Dutti, Zara Home, Oysho, Pull&Bear, Uterqüe, Lefties ve Stradivarius markalarını bünyesinde barındıran İspanyol şirketi İnditex, İspanya Ulusal Borsa Komisyonu'na (CNMV) verdiği bilgiye göre, 2023'ün mali ilk yarısı olan Şubat-Temmuz arasında 2 milyar 513 milyon avro kâr elde etti. Şirket böylece, bir önceki yılın aynı dönemine göre kârını yüzde 40,1 artırdı. Dünyadaki pazar sayısını 213'e çıkaran ve 5 bin 745 mağazası bulunan İnditex'in tüm coğrafi bölgelerde ve tüm formatlarda satışını artırdığı kaydedildi. En önemli pazarlarından biri olan Türkiye'de 205 mağazası ve 194 tedarikçisi olan İnditex, bu tedarikçilerle bağlantılı 800'den fazla giyim fabrikasıyla çalışıyor.

Stella McCartney, SÖKTAŞ ile COP28'deydi

Lüks ve premium moda markaları için pamuklu kumaş tasarlayıp üreten, 'onarıcı tarım ve onarıcı pamuk' gibi sürdürülebilir projeleriyle Stella McCartney'in işbirliği yaptığı tek Türk firması olan SÖKTAŞ Tekstil, Dubai'de gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler 28. İklim Değişikliği Konferansı COP28'e katılarak sürdürülebilir uygulamalarını tanıttı. McCartney, SÖKTAŞ Tekstil tarafından üretilmiş gömleğiyle katıldığı Bloomberg yayınında yayında, modanın ve gezegenimizin geleceğinin vegan olduğunu anlattı. Ünlü tasarımcı, Söktaş Tekstil ile işbirliklerinden de bahsetti. McCartney ve SÖKTAŞ, 4,5 yıldır sürdürülebilir uygulamalar çerçevesinde işbirliği yürütüyor.

Adidas, Rheon teknolojisini Adizero Control Serisi kıyafetlerine entegre ediyor

Adidas, spor giyimde Adizero Control serisinde reaktif bir süperpolimer olan Rheon'u kullanacağını duyurdu. Bu yenilik, Almanya'nın Münih kentinde Performans Günleri Fonksiyonel Kumaşlar Fuarı'nda sergilendi.

Termoplastik bir elastomer

kompozit olan Rheon, normal koşullar altında yumuşak ve esnek bir malzeme gibi davranıyor ancak kuvvete maruz kaldığında anlık sertlik sergiliyor. Rheon Labs'ın ticari direktörü Simon Hunstman, bu malzemenin iki farklı bileşeni bir araya getirerek, sahildeki nemli kumun basınç altında sertleşmesine benzer bir performans gösterdiğini belirtiyor. Rheon ile üretilen giysiler, vücudun hareketine dinamik olarak tepki vermesini sağlayarak, ihtiyaç duyulan zamanda ve yerde destek sunmasını sağlıyor ve vücut daha hızlı hareket ettikçe teknolojinin daha yoğun şekilde devreye giriyor.

Ege Bölgesi'nde pamuk üretiminde düşüş sürüyor

İzmir Ticaret Borsası, Ege İhracatçı Birlikleri, Söke ve Aydın Ticaret Borsaları, Tarih Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği

ile Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin ortak çalışması sonucunda, bölgedeki pamuk ekiliş alanlarının ve verimin azaldığı ortaya çıktı. 2023-2024 dönemi için yapılan tahminler, Ege Bölgesi'nde 104 bin 493 hektarlık alanda ortalama 4 bin 403 kilogram/hektar verim elde edildiğini gösteriyor. İzmir Ticaret Borsası Başkan Yardımcısı Bülent Uçak, mevcut durumun sürmesi halinde Türkiye'nin tekstil ve konfeksiyon sektörünün hammadde açısından yurt dışına daha fazla bağımlı hale geleceği uyarısında bulundu. Uçak, dünya genelinde yaşanan savaşların ve doğal afetlerin, özellikle Kahramanmaraş ve Hatay'daki depremlerin pamuk sektörünü olumsuz etkilediğini ifade etti. 2023-2024 sezonu için Ege Bölgesi'nden beklenen toplam pamuk üretiminin yaklaşık 179 bin ton olacağı tahmin ediliyor. Düşüş trendinin devam etmesi, Türkiye'nin 30 milyar dolarlık tekstil ve konfeksiyon ihracatına ciddi etki yapabilir.

D'S Damat, Nivogo ile döngüsel ekonomi için işbirliği yapıyor

D'S Damat, döngüsel ekonomi girişimi olan Nivogo ile yeni bir işbirliğine imza attı. Bu işbirliği çerçevesinde, D'S Damat'ın kullanılmayan ürünleri, Nivogo tarafından yenilenerek döngüsel mağazalarında tekrar piyasaya sürülecek. Türkiye'nin en büyük yenileme merkezlerinden birinde gerçekleşen bu işlem, markanın gömlek, pantolon, ceket ve tişört gibi çeşitli ürünlerini kapsıyor. Nivogo, bu işbirliğiyle D'S Damat'ın karbon ayak izini azaltmayı ve moda ürünlerinin üretimi için harcanan su miktarını düşürmeyi hedefliyor. Şubat 2021'de kurulan ve yüzde 100 yerli olan Nivogo, kullanılmayan ürünleri markalardan ve kullanıcılardan alarak, döngüsel ekonomiye dahil ediyor. Bu ürünler, Nivogo tarafından geliştirilen teknoloji ve yapay zeka temelli fiyatlandırma uygulamasıyla döngüsel mağazalarda satışa sunuluyor. Orka Holding Yönetim Kurulu Üyesi Büşra Orakçioğlu, bu işbirliğinin global moda kuruluşu olarak D'S Damat'ı sıfır karbon hedefine yaklaştıracığını ve kaynak kullanımını azaltacağını ifade etti.

Tıp uygulamaları için yeni bir çözüm aracı: Ethizia

Johnson & Johnson MedTech'in bir parçası olan Ethicon, şiddetli kanamalar için etkili yeni bir hemostat çözümü olan Ethizia'yı tanıttı. Sentetik bir polimerden geliştirilen ve çift taraflı etkinliğiyle bilinen bu yama, çeşitli cerrahi uygulamalara uyum sağlayabiliyor. Klinik çalışmalarda, hastaların yüzde 80'inde kanamayı 30 saniye içinde durdurduğu ve mevcut ticari sızdırmazlık bantlarından önemli ölçüde daha iyi performans gösterdiği kanıtlandı. Ethizia, kardiyovasküler ve nörolojik alanlar hariç olmak üzere iç organları içeren ameliyatlarda

kullanım için CE İşareti onayı aldı. Ürünün, 2024'ün başından itibaren birçok küresel pazarda piyasaya sürülmesi planlanıyor.

Çin'den önemli bir anlaşma

Oerlikon Barmag, Şangay'daki ITMA ASIA + CITME'de Shandong Nanshan Fashion Technology ile stratejik işbirliği anlaşması imzaladı. Oerlikon Barmag, naylon filament üretimi için talaş kurutma, eğirme, sarma ve tekstüre işlemlerini kapsayan entegre bir çözüm sunacak. İşbirliği, Oerlikon Barmag'ın naylon filament üretim çözümlerindeki uzmanlığını ve Nanshan Fashion'ın teknolojik araştırma ve geliştirme kaynaklarıyla birleştirerek üst düzey, sürdürülebilir naylon üretimini hedefliyor. Shandong Nanshan Fashion Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Zhao Liang, bu işbirliğini her iki kuruluş için de önemli bir dönüm noktası olarak görüyor.

MIT'nin 'Yaşayan Pavilyon'u Burning Man 2023'teydi

MIT Medya Laboratuvarı ve Mimarlık Fakültesi'nin ortak projesi 'Living Knitwork Pavilion', Burning Man 2023'te katılımcıların beğenisine sunuldu. Tasarımı PhD öğrencisi Irmandy Wicaksono ve ekibi tarafından gerçekleştirilen yapı, altı metre yüksekliğinde ve sekiz metre genişliğinde, dodekagonal piramit şeklinde zarif bir silüete sahip. 3D örülmüş kumaşlardan oluşan yapı, fonksiyonel lifler, sensör ağları ve dijital örgü teknolojilerini bir araya getirerek dinamik şekilde renk değiştirebilme ve aydınlatılabilme özelliklerini gösterebiliyor. Endonezya'nın tekstil desenlerinden ve tapınak oymalarından esinlenen bu pavilyon, 12 modüler 'knitwork petal' kullanarak güneş enerjisiyle çalışan, şehirlerden uzay keşfine dek farklı temaları temsil ediyor. Gündüzleri gölge sağlayan bir topluluk alanı olarak işlev gören yapı, geceleyin ışıklı, etkileşimli bir sanat eserine dönüşüyor.

Hindistan'ın AB ile yakınlaşması Türk tekstilini tehdit ediyor

Hindistan'ın Avrupa Birliği (AB) ile yaptığı Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ile Hindistan'ın AB'ye sıfır gümrük vergisiyle ürün ihracat etmesi sağlanacak. Sektör temsilcileri, Hindistan'ın yüzde 40'a varan fiyat avantajıyla bölgede büyük bir rekabet üstünlüğü kazanacağından endişe ediyor. Küresel tekstil ve hazır giyim ihracatında daralma beklenirken, AB'nin ithalatı daha da azalıyor. Türkiye, AB'nin en büyük üçüncü tedarikçisi olmasına rağmen, Hindistan'ın düşük maliyet avantajı ve sıfır gümrük vergisi, Türkiye için büyük bir risk oluşturuyor. Sektör temsilcileri, durumu Dünya Ticaret Örgütü'ne götürmeyi düşünüyor. Söz konusu STA, "Türkiye'nin rekabetçi avantajını azaltacak ve AB pazarındaki payını olumsuz etkileyecek" diye değerlendiriliyor.

Dimension-Polyant'tan iklim nötr laminatlar

Dimension-Polyant, paket ve çanta yapımında kullanılan X-Pac VX21 dört katmanlı laminatın sürdürülebilir bir versiyonunu piyasaya sürmek için Hyosung ile ortaklık kurdu. Bu yenilikçi ürün, Hyosung'un GRS sertifikalı, atılan balık ağlarından elde edilen yüzde 100 geri dönüştürülmüş ve yenilenmiş Ocean naylonuyla üretildi. Çevre dostu olduğu iddia edilen laminat, Dimension-Polyant'ın Putnam, Connecticut'taki karbon nötr fabrikasında üretilmekte ve şirketin, yüzde 100 iklim nötrlüğünü ifade eden cleenTEC sertifikasına sahip.

AB'nin rekabet gücünü güçlendirmek için 2024 temel öncelikleri

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, 2024 Avrupa Dönemi ekonomi politikası koordinasyon döngüsünü başlattı. Komisyon böylece,

üye devletlerin önceliklerini belirleyerek, gelecek yıl için açık ve iyi koordine edilmiş politika rehberliği sağlayarak bu hedeflere ulaşmalarına yardımcı olacak. Bu yılın odak noktası, yüksek enflasyon ve rekabet gücü zorluklarına karşı politikalar üzerinde yoğunlaşıyor. Bunun için üye devletlerin yapması gerekenler şöyle sıralanıyor:

- Kamu maliyesinin sürdürülebilirliğini artırmak ve enflasyonist baskıları körüklemekten kaçınmak amacıyla eşgüdümlü doğru maliye politikaları benimsemek ve enerji destek tedbirlerini azaltmak
- İyileşme ve Dayanıklılık Tesisi ve Uyum Politikası programlarının uygulanmasının hızlandırılması yoluyla yüksek ve sürdürülebilir düzeyde kamu yatırımı sağlamak ve özel yatırımı teşvik etmek
- Rekabetçilik dinamiklerini dikkate alarak işçilerin satın alma gücündeki kaybı azaltacak ücret gelişmelerinin desteklenmesi
- Bankacılık Birliği tamamlanırken finansal koşulların sıkılaşmasına ilişkin risklerin takibi
- Finansa erişimi iyileştirerek, Sermaye Piyasası Birliği'nde ilerleyerek ve stratejik sektörlerle yönelik kamu desteğinin hedefli kalmasını ve Tek Pazar'ın eşit oyun alanında bozulma yaratmamasını sağlayarak rekabet gücünü artırmak

Düşük eğitimlilerde yüksek yoksulluk

2022'de, düşük eğitim düzeyine (Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED, düzey 0-2) sahip olan AB nüfusunun neredeyse üçte biri (yüzde 29.5) yoksul

olarak kabul ediliyordu. Bu oran, yüksek eğitimli (ISCED düzeyleri 5-8) kişiler için üç kat daha düşük (yüzde 9.2) iken, orta eğitim düzeyine sahip kişiler (ISCED düzeyleri 3 ve 4) için yüzde 18'di. 26 AB üyesi, orta ve yüksek eğitim düzeyine sahip kişilerle karşılaştırıldığında düşük eğitim düzeyine sahip kişilerin yoksul olarak değerlendirildiğini bildirdi. Finlandiya'da istisna olarak orta eğitim düzeyine sahip kişiler arasında da biraz daha yüksek bir oran var. AB üyelerinin çoğu, yüksek ve düşük eğitimli nüfus grupları arasında önemli farklılıklar olduğunu bildirdi.

Afrika Büyüme ve Fırsat Yasası (AGOA) Forumu düzenlendi

Afrika Büyüme ve Fırsat Yasası (AGOA) Forumu, ABD ile 35 uygun Afrika ülkesi arasındaki kapsayıcı ticaret ortaklığını güçlendirmenin yollarını belirlemek amacıyla Kasım ayında Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde düzenlendi. AGOA, uygun Afrika ülkelerinin ABD pazarlarına gümrüksüz erişimini sağlamayı amaçlayan 2000 yılında imzalanan bir ABD yasası. Forum raporlarına göre, ticaret kanunu kapsamındaki ticari ve ekonomik işbirliği istihdam yarattı, yatırımları teşvik etti, iş fırsatları sağladı ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulundu. Hükümetlerden, iş dünyasından, sivil toplum örgütlerinden ve örgütlü emekten binin üzerinde katılımcının yer aldığı bu Forum'da sürdürülebilir ve eşitlikçi ekonomik kalkınmayı artırmaya, insana yakışır işler yaratmaya ve kıtada sanayileşmeyi teşvik etmeye yönelik temel stratejiler tartışıldı.

Bangladeş'te yeni asgari ücret protestoları

Bangladeşli işçiler, hükümetin Kasım 2023'te belirlediği yeni asgari ücreti yetersiz bulmaları sebebiyle protestolarda bulunuyor. Aralık itibarıyla protestolarda bir kadın işçi polis tarafından öldürülürken, çok sayıda kişi de yaralandı. IndustriALL Küresel Sendika Genel Sekreteri Atle Hoie yaşanan ihtilafla ilgili şöyle konuşuyor: "Görünen o ki Bangladeş hükümeti işgücünü yoksulluk sınırının altında tutmayı amaçlıyor. Asgari ücretlerin bu kadar düşük seviyelerde tutulması, örgütlenme ve toplu sözleşme hakkı ihlalleriyle ilgilenilmemesi durumunda markaların kaynak bulma konusunu sorgulaması gerekiyor. İşçilerin artık daha yüksek ücretler için mücadele edebilecek ve baskıcı hükümet ve işverenlerle mücadele etmek zorunda kalmayacak sendikalarla çaresizce ihtiyaçları var."

OECD ülkelerinde göçmenlerin işgücü rakamları rekor düzeyde

OECD ülkelerine yönelik kalıcı göç, 2022'de 6.1 milyona ulaştı. Bu sayı, 2021'e kıyasla yüzde 26'lık artışla 2005'ten bu yana en yüksek seviyesine geldi. 38 OECD ülkesinden 15'i, 2022'de son 15 yıldaki en yüksek kalıcı göç seviyelerini kaydetti. Göçmen işçiler OECD ülkelerindeki işgücü ve beceri eksikliklerinin azaltılmasına yardımcı olduğundan, artan işgücü göçü de katkıda bulunan faktörlerden biriydi. Rusya ve Ukrayna savaşı, milyonlarca Ukraynalı mültecinin OECD ülkelerine gitmesiyle sonuçlandı. Almanya ve Polonya mutlak anlamda en yüksek sayıda mülteciye ev sahipliği yaparken, Estonya, Çek Cumhuriyeti ve Litvanya nüfuslarına oranla en fazla Ukrayna'dan gelen mültecileri alıyor. Yeni işgücü göçündeki ve yerleşik göçmenlerin istihdam oranındaki artışlar, OECD ülkeleri genelindeki yaygın işgücü ve beceri eksiklikleriyle bağlantılı. Bu durum işçi göçünü politika gündeminin üst sıralara taşıdı. Aralarında Avustralya, Almanya ve İspanya'nın da bulunduğu birçok ülke, işçi göçü çerçevelerinde önemli değişiklikler planlıyor.

İş kazası ve meslek hastalıklarına her yıl 3 milyon kayıp

ILO'nun yeni raporuna göre her yıl yaklaşık 3 milyon işçi iş kazaları ve hastalıklar nedeniyle ölüyor. Bu, 2015'e kıyasla yüzde 5'ten fazla artış demek. Söz konusu artış ve bu istatistik, dünya çapında çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunmasında devam eden zorlukların altını çiziyor. Bu ölümlerin çoğu, işle ilgili hastalıklardan kaynaklanıyor. Analize göre iş kazaları her yıl ilave 330 bin ölüme sebep oluyor. Dolayım hastalıkları, mesane kanseri ve solunum hastalıkları, işe bağlı ölümlerin ilk üç nedeni arasında yer alıyor. Tarım, inşaat, ormancılık, balıkçılık ve imalat en tehlikeli sektörler olup, yılda 200 bin ölümcül yaralanmaya neden oluyor. Bu, tüm ölümcül mesleki yaralanmaların yüzde 63'ünü temsil ediyor. Rapora göre, dünya çapında ölümcül yaralanmaların üçte biri tarım işçileri arasında meydana geliyor.

İsveç'te Tesla anlaşmazlığı büyüyor

Elektrikli otomobil üreticisi Tesla, toplu sözleşme müzakerelerine katılmayı reddediyor. İsveçli IF Metal sendikası grev uyarılarını gerçekleştirdi. Tesla'nın sendika karşıtı tutumuna karşı muhalefet artarken, diğer İsveç sendikaları toplu sözleşme hakkını korumak için dayanışma eylemleri gerçekleştiriyor. Norveç'teki sendikalar da protestoya katılmaya hazırlanıyor. Kasım'da başlayan dayanışma eyleminin bir parçası olarak İsveç Taşımacılık İşçileri Sendikası, ülkenin dört ana limanında Tesla arabalarının limandan indirilmesini durdurdu. Elektrik İşçileri Sendikası da dayanışma eylemine katılıyor. Tesla'ya karşı eyleme katılan son sendika, Tesla'ya posta ve paket teslimatını durduracak olan İsveç Hizmet ve İletişim Çalışanları Sendikası (SEKO) oldu.

ILO'dan cinsiyete dayalı şiddetle mücadele için kampanya

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO), amacı cinsiyete dayalı şiddetin ortadan kaldırılması olan 16 Günlük Aktivizm Kampanyası her yıl 25 Kasım'dan (Kadına Yönelik Şiddetle Karşı Uluslararası Mücadele Günü) 10 Aralık'a (Uluslararası İnsan Hakları Günü) kadar devam ediyor. Kampanya bu yıl, "BİRLEŞİN! Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddeti Önlemek için Yatırım Yap" temasıyla düzenlendi. ILO Genel Direktörü şu mesajı verdi: "Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet ve taciz sınır tanımıyor, işyerinde bile bu durum değişmiyor. İstihdamdaki

her beş kişiden biri çalışma yaşamı boyunca en az bir kez şiddet ve tacizle karşılaşılıyor. Çoğu kadın olmak üzere, istihdamda olanların beşte üçü ise bu durumla defalarca karşılaşılıyor. Bu durum meydana gelmeden harekete geçebiliriz. Yani, işyerinde ve işyeri dışında, kadınlara ve kızlara yönelik şiddet ve tacizin önlenmesine yatırım yapabiliriz. Ancak birlikte hareket ederek bir fark yaratabiliriz. ILO'nun 190 sayılı Sözleşmesi, herkese şiddet ve tacizden arınmış bir çalışma yaşamı hakkı sunuyor. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması amacını taşıyan 16 günlük aktivizm hareketine katılırken, tüm Üye Ülkeleri 190 sayılı Sözleşmeyi onaylamaya davet ediyorum. Gelin, bu şiddeti DAHA GERÇEKLEŞMEDEN durdurmak için birlik olalım."

E-TİCARET SATIŞLARI PERAKENDEYE CAN SUYU OLUR MU?

Küresel perakende satışları 2023'te beklendiği düzeyde gitmedi. Türkiye de özellikle ABD ve AB ülkelerindeki piyasa daralmalarından etkilendi. Böyle bir dönemde Black Friday, Şükran Günü, Noel, Yılbaşı gibi hediye alma dönemlerini kapsayan "holiday season" satışları hem dünyada, hem Türkiye'de perakendeye hareket getirdi ancak Türkiye'deki satışlar yine de beklenen noktada değil. Perakende dünyasında 2023 nasıl geçti, 2024'ten neler bekleniyor?

Dünya, 2023 yılına 2022'den miras kalan jeopolitik riskler ve pandeminin henüz iyileşmemiş yaralarıyla girdi. Rusya-Ukrayna savaşına, İsrail'in Gazze'ye yönelik operasyonu da eklenince ekonomi derinden sarsıldı. Enflasyonla mücadele için yapılan parasal sıkılaştırmalar da piyasalarda daralmaya neden oldu.

Türkiye'de durum

Türkiye de, ABD ve AB ülkeleri piyasalarında yaşanan daralmanın etkilerini yakından hissetti. Maliyetlerdeki artış, alım gücündeki erime, pahalılaştan üretim, öngörülemez döviz kuru ve tüm bunların beraberinde getirdiği eritemeyen stoklar Türk tekstilini olumsuz etkiledi. Özellikle Eylül 2023'ten itibaren

“Hazır giyim ve konfeksiyonda halen 18 dolar civarında olan ortalama ihracat kilogram birim fiyatını 40 dolara, yıllık ihracatımızı da 40 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz.”
TİM ve İHKİB Başkanı Mustafa Gültepe

perakende satışlarında adet bazında yavaşlama görüldü. TÜİK verilerine göre Ekim'de sabit fiyatlarla (dönemsel fiyat farkları dikkate alınmadan) perakende satış hacmi bir önceki aya göre yüzde 2 artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 13.7 artış gösterdi.

“Perakendede Eylül'den sonra gerileme yaşandı”

TİM ve İHKİB Başkanı Mustafa Gültepe de hazır giyim ve konfeksiyon perakendesinde sene başında yakalanan canlılığın, Eylül-Ekim aylarında kaybedildiğini ifade etti. Yapılan bir araştırmaya göre alıcıların yüzde 45'i indirim günlerini

bekledi. Bunun nedeni fiyatlardaki artış ve müşterinin alım gücündeki daralma. Buna karşılık Kasım ayında bir canlanma yaşandı. Birleşmiş Markalar Derneği ve Twigy Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Öncel, “2023'ün genelinde 2022'ye göre adet satışlarında artış var. Cirolardaki fiyat kaynaklı artışlar ise baz etkisinden dolayı Eylül'den bu yana azalıyor. Adet satışlarında Eylül ve Ekim'deki ciddi düşüşün ardından indirim kampanyalarıyla geçen Kasım ayından umutluyduk. Sonuç beklediğimiz gibi olmadı. Kasım'da üyelerimizin yüzde 61'inin adet satışları artarken, yüzde 39'unun geriledi. Ankete katılan üyelerimizin yüzde

12'sinin adet satışlarında yüzde 40'ın üzerinde artış var. Ancak birbirinden cazip indirimlerin yapıldığı bir ayda markalarımızın yüzde 39'unun satışlarında görülen düşüş talepteki daralmayı işaret ediyor” dedi. Öncel, “Kasım'da TÜFE yüzde 3.28 artarken giyim ve ayakkabı grubunda fiyatlar yüzde 0.31 geriledi” diye ekledi. Yapılan araştırmalara göre Kasım ayındaki indirimli satışların yüzde 80'i taksitli gerçekleşti.

“Dijitali kendi dinamiği içinde doğru yönetmeniz gerek”

Öncel'e “Her şey istendiği gibi gitmese de dijital satışlar perakendeye can suyu

“Geçtiğimiz 30 yıla baktığımız zaman geldiğimiz noktanın hiç de küçümsenmeyecek bir nokta olduğunu görüyorum. 2025 ve sonrası için umutlarımızı kaybetmememiz gerek.”
BMD Başkanı Sinan Öncel

oluyor diyebilir miyiz?” diye sordüğümüzda yanıtı şu oluyor: “Çok büyük fayda sağlıyor tabii ama burayı kendi dinamiği içinde doğru yönettiğiniz takdirde. Dijitalin de aynı gider kalemleri, çok ciddi masrafları var. Pazar yeri ve lojistik maliyeti, kutu, koli, iade, gibi... Ayrıca arama motorlarında ve pazar yerlerinde reklam yapmak zorundasınız.”

BMD Başkanı, tekstil ve hazır giyim sektörüne özel olarak baktığımızda da “Tekstil sektöründe rakamlar her ay geri gelmeye başladı, özellikle Uzakdoğu'nun gelişmiş pazarları üretime açıldıkça bu alanda kan kaybı devam edecek gibi görünüyor” diyor. Bu negatif gelişmelere karşın Öncel, 2024'ten umutsuz değil. “Evet bizi zor bir yılın beklediğini söyleyebiliriz ama Türkiye gibi bir ülkede ekonomide ve perakende sektöründe inişler ve çıkışlar olur. Geçtiğimiz 30 yıla baktığımız zaman geldiğimiz noktanın hiç de küçümsenmeyecek bir yer olduğunu görüyorum. 2025 ve sonrası için umutlarımızı kaybetmememiz gerek diye düşünüyorum” cümleleriyle yeni yıla bakışını ortaya koyuyor.

İhracattaki azalma iç piyasayı da etkiledi

TİM ve İHKİB Başkanı Mustafa

BMD Başkanı Sinan Öncel

“Ülkemizde e-ticaret sürekli büyüyor”

Pandemiyle birlikte e-ticaret dünya genelinde hızlı bir büyüme sürecine girdi. 2022'de 5.5 trilyon dolar olan küresel e-ticaret hacminin bu yıl 7 trilyon dolara ulaşacağı öngörülüyor. Ülkemizde de e-ticaret her geçen yıl büyümeye devam ediyor. Bankalararası Kart Merkezi (BKM) verilerine göre 2022'de toplam kartlı harcamaların yüzde 26'sı internet üzerinden yapıldı. Söz konusu oranın bu yıl Ocak-Eylül döneminde yüzde 27.2'ye çıktığı görülüyor. Tabii bu harcamanın içinde vergi ve ceza ödemeleri gibi perakende alışveriş dışında kalemlerin de olduğunu hatırlatmamız gerekiyor. BMD özelinde konuşmak gerekirse 508 üyemizin toplam cirosu içinde e-ticaretin payının giderek arttığını söyleyebiliriz. Üyelerimizin yaklaşık yüzde 30'u toplam cironun en az yüzde 10'unu online satışlardan elde ediyor. Sayıları az olmakla birlikte bazı üyelerimizde bu oran yüzde 30-40'a kadar çıkabiliyor. Online satış kapasitesinin artırılması tüm markalarımız için büyük önem arz etmekle birlikte fiziksel mağaza, organize perakende sektörünün ana satış kanalı olmaya devam edecek.

E-ticaretin perakendeye katkısı

Statista verilerine göre internet satışları perakendecilikte giderek daha önemli bir rol alıyor. Dijital satışlar özellikle Black Friday, 11.11 dönemlerinde ciddi ölçüde satış artışları getiriyor. Adobe Analytics verilerine göre Black Friday satışlarında sadece ABD'de 9.8 milyar dolar harcama yapıldı. Bu da bir önceki yıla göre yüzde 7.5'luk artış demek.

Tahminlere göre 2026 yılına kadar çevrimiçi satışlar toplam küresel perakende satışların yaklaşık dörtte birini oluşturacak. Bu öngörüyle pazar payını genişletmeyi amaçlayan perakendecilerin inovasyonda bir adım ötesini planlaması gerekiyor. Hem dijitalde hem de fiziksel mağazalarda müşteri deneyimlerinden faydalanan, bunları önemseyip operasyonel verimlilik için yapay zekâdan yararlanan perakendeciler, geleceğin kazananları arasına adlarını yazdıracak.

Gültepe, ihracat tarafında neler yaşandığı da anlattı. Gültepe, tekstilde kapasite kullanım oranlarının yüzde 70'e gerilediğinin altını çizdi ve "Biz her yeni yıla ihracatımızı yüzde 10 artırma hedefiyle başlıyoruz. Ancak bu yıl AB başta olmak üzere küresel pazarlarda talebin yavaşlaması ve ülkemizde maliyetlerdeki yüksek artış, Haziran ayına kadar kurun yatay seyretmesi rekabetçiliğimize zarar verdi. Fiyat tutturmakta zorlandığımız için pandemi döneminde gelen müşterilerimizin bir bölümü yeniden Asya ülkelerine döndü. Dolayısıyla ihracatta geçen yıla göre daha

zorlu bir dönemden geçtik. Ocak-Ekim dönemini 16.4 milyar dolarlık ihracatla tamamladık. Önceki yıla göre tonaj olarak yüzde 15.3, değer olarak yüzde 8.3 eksideyiz. Yılı 19 milyar doların üzerinde ihracatla tamamlayacağımızı öngörüyoruz. İhracattaki daralma istihdamımıza da olumsuz yansıdı. Ocak-Ağustos döneminde 71 bin istihdam kaybımız oldu" dedi.

Sözcü gazetesinde 3 Ekim 2023'te yayımlanan habere göre tekstil sektörü uluslararası pazarlarda elde ettiği kazanımları büyük ölçüde Endonezya, Türkmenistan, Özbekistan, Bangladeş ve Çin'e kaptırdı. Aynı haberde görüşü alınan Akdeniz Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (ATHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Doğan, Türkiye tekstil ve

hammaddeeleri ihracatının 2023 yılı Ocak-Ağustos ayları arasında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9.5 oranında düşüşle, 6 milyar 287 milyon dolar olarak gerçekleştiğini ifade etti.

Durum nasıl değişir?

Araştırmalara göre 2023'te yeni siparişlerin en belirgin yavaşladığı sektör, hazır giyim oldu. Firmaların

iş yüklerindeki azalma, satın alma faaliyetlerinin ve istihdamın düşmesine yol açtı. Enflasyonist baskılar da satışları olumsuz etkiledi.

Bu süreçten nasıl çıkılacağına dair sektör olarak hedeflerini sıralayan Gültepe, "Hazır giyim ve konfeksiyonda halen 18 dolar civarında olan ortalama ihracat kilogram birim fiyatını 40 dolara,

yıllık ihracatımızı da 40 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz. Bu hedef doğrultusunda yenilikçi, yaratıcı, küresel rekabet gücü çok daha yüksek bir moda endüstrisi inşa etmek için çalışıyoruz. Sürdürülebilir üretim, dijital tedarik ve değer zinciri temelinde sektörü küresel pazarlarda yeniden konumlandırıyoruz. İnanıyoruz ki tüm birliklerimizle ve firmalarımızla el ele vererek, yeni başarı hikâyeleri yazarak hedefe adım adım ilerleyeceğiz" dedi.

Tahminlere göre 2026 yılına kadar çevrimiçi satışlar toplam küresel perakende satışların yaklaşık dörtte birini oluşturacak.

ABD

ABD'de perakende satışlar Ekim 2023'te önceki yedi aydan bu döneme, ilk kez motorlu araç alımlarının ve hobi harcamalarının gerilemesiyle düştü. ABD Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre ülkede perakende satışları, Ekim 2023'te aylık bazda yüzde 0.1 ile beklentilerin altında daraldı.

Piyasa beklentileri, perakende satışların bu dönemde aylık bazda yüzde 0.3 düşmesi yönündeydi. Ekim 2022'de perakende satışları bu yılın aynı ayına göre yaklaşık yüzde 2 yükseldi.

AB ülkeleri

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat), Avrupa Birliği (AB) ve Euro Bölgesi'nin Eylül ayına ilişkin perakende satış verilerini yayımladı. Verilere göre, AB'de perakende satışlar, Eylül'de bir önceki aya kıyasla yüzde 0.2, geçen yılın aynı dönemine göre de yüzde 2.7 azaldı.

Çalışma Hayatı İstişare Toplantısı

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) tarafından 29 Eylül 2023'te MESS Teknoloji Merkezi'nde (MEXT) Çalışma Hayatı İstişare Toplantısı düzenlendi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhane'nin da teşrif ettiği toplantıya kamu ve işveren temsilcileri katılım sağladı.

Sayın Bakan Prof. Dr. Vedat Işıkhane ve TİSK Başkanı Özgür Burak Akkol'un açılış konuşmasını yaptığı toplantıda çalışma hayatına dair güncel mevzuat ve uygulamalar, ihtiyaç ve beklentiler değerlendirildi. İşveren ve hükümet üçlü diyalogunun uyum içinde ilerlemesi ve çalışma barışının sağlanmasının ekonomik büyüme ve istihdam için çok önemli bir etken olduğunu vurgulayan Sayın Bakan'ın değindiği önemli noktalar;

- Ekonomide birinci hedef enflasyon yükünü tüm vatandaşlar üzerinde hafifletmek. Bu bağlamda yıl sonunda asgari ücrette bu yükü hafifletmek adına bir gündem mevcut.
- Ekonomik büyümenin istihdam

üretmesi amacıyla gerekli nitelikli işgücünün yetişmesi için çalışmaların yapılması.

- Bakanlık olarak işverenlerden beklenti, çağın ortamına uygun yatırım yapılması. TİSK Başkanı Özgür Burak Akkol açılış konuşmasında, İSG, İŞKUR ve SGK uygulamaları ve mevzuatları üzerine beklentilerini dile getirdi. Akkol'un belirttiği bazı başlıklar;
- Gelir vergisi dilimlerinde artışa ihtiyaç olması. Diğer türlü, ücret artışları yıl içerisinde çalışanları

Bakan Işıkhane ve TİSK Başkanı Akkol, toplantıda çalışma hayatına dair beklentilerini dile getirdi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
Prof. Dr. Vedat Işıkhane,
TİSK Başkanı Özgür Burak Akkol

tatmin etmiyor.

- Toplu İş Sözleşmeleri sürelerinin gözden geçirilmesi. Maksimum üç yıllık süreyi kapsayan sözleşmelerin daha uzun sürelerle yayılması.
- Kayıt dışı istihdamla mücadeleyle yönelik cezaların artırılması.
- İlave istihdam teşviki.

Birinci oturumda ele alınan konular

Toplantının birinci oturumunda, Prof. Dr. Cem Kılıç moderatörlüğünde; Çalışma Genel Müdürü Mehmet Baş, SGK Başkanı Raci Kaya, İŞKUR Genel Müdürü Samet Güneş konuşmacı

olarak yer aldı.

Çalışma hayatına dair tüm mevzuatların incelenip, günümüz şartlarına uygun hale getirileceği vurgulanan birinci oturumda, bunun için 2018 yılından bu yana bir araya gelmeyen Üçlü Danışma Kurulu'nun en yakın zamanda toplanacağı belirtildi. Oturumda ele alınan önemli noktalar şöyle sıralanabilir:

- Yapılan toplu iş sözleşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması genellikle arabuluculuk sürecinden kaynaklanıyor. Bu sebeple arabuluculuk sistemi tekrar ele alınacak.
- Hem çalışanı hem de işvereni kapsayan bir mevzuat

oluşturulacak.

- Beyaz Bayrak Projesi tekrar ele alınacak ve eksik yönleri giderilecek.
- Deprem bölgelerinde istihdama geri dönüşü sağlayacak ciddi teşvikler sunulacak.

İkinci oturum başlıkları

İkinci oturumda ise, Prof. Dr. Tankut Cantel modaretlüğünde MYK Başkanı Mustafa Necmi İlhan, İSG Genel Müdür Vekili Muhammet Fatih Bilal Alodalı, Rehberlik ve Teftiş Başkan Vekili Bekir Aktürk konuşmacı oldu. Oturumda öne çıkan konular;

- 7'den 70'e İş Sağlığı ve Güvenliği'nin yaşam biçimine

dönüşmesi için çalışmalar yapılması.

- İş Sağlığı Güvenliği'nin (İSG) ilkokuldan itibaren eğitim müfredatlarında yer alması.
- MYK tarafından, yeşil ve dijital dönüşüme uygun yeni meslekler için meslek standartlarının oluşturulması üzerine çalışmalar yapılması.
- Elektronik iş teftişi, uzaktan çalışma teftişinin geliştirilmesi.
- Uzaktan çalışma için uygun mevzuat hazırlığı ve dikkat edilmesi gerekenler: İş tanımı, süresi, uzaktan çalışma için çalışanın onayı, fazla çalışma, İSG önlemleri, iş niteliğinin uzaktan çalışmaya uygunluğu gibi.

AVRUPA BİRLİĞİ DESTEKLİ MESLEKİ EĞİTİM PROJEMİZİ BAŞARIYLA TAMAMLADIK

Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası (TTSİS) ve Türk Tekstil Vakfı (TTV) ortaklığında yürütülen Tekstil Sektöründe Mesleki Eğitim Kalitesinin Artırılması Projesi 30 Kasım'da gerçekleşen Kapanış Semineri ile sona erdi. Proje kapsamında Milli Eğitim Bakanlığımıza bağlı teknik liselerde çalışan 147 tekstil teknolojisi öğretmeni, sektörün ihtiyaçlarına uygun şekilde güncellenmiş müfredat doğrultusunda eğitim aldı.

**Yazarlar: Zeynep Vural, Türk Tekstil Vakfı Genel Sekreteri
Mükerrem Demir Kolukısa, Proje Koordinatörü**

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

**Sektörel Mükemmeliyet Merkezlerinin Kurulması Yoluyla Tekstil Sektöründe
Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Artırılması Projesi**

PwC'nin 26. Küresel CEO Araştırması'nda*, ülkemizin önde gelen şirketlerinin CEO'ları önümüzdeki 10 yıl sektörlerin kârlılığını etkileyecek en önemli faktörler sorulduğunda, yüzde 66 oranında "iş gücü/ yetenek" eksikliği cevabını vermişler. Üstelik ülkemizin küresel tedarik zincirleri içindeki yerini sağlamlaştırmak için yıllardır üretimde en önemli avantajı olarak görülen yaklaşık 35 milyonluk genç iş gücüne rağmen. Bu durum sadece Türkiye için bir risk olarak görülüyor, tüm dünyada ciddi bir işgücü kıtlığı sorunu yaşanıyor. Geçtiğimiz yıllarda AB ve ABD gibi ekonomiler, işgücü piyasasını bozacak düzeyde düşük işsizlik oranıyla karşı karşıya kaldı. Bu soruna dikkat çekmek için Avrupa Birliği, 2023'ü "Beceri Yılı" ilan etti. Mesleki becerileri geliştirmek için fonlar ayrıldı, hatta "üçüncü ülkelerden yetenekleri çekmek" öncelikli bir strateji olarak belirlendi.

Ülkemizin istihdamda ve ihracatta lokomotif sektörlerinden biri olan tekstil ve hazır giyimde de

durum farklı değil. Sanayicimiz bir yandan dalgalanan siparişler ve belirsizlikle mücadele ederken, bir yandan da uzun süre doldurulamayan açık pozisyonlarla karşı karşıya kalıyor. Üstelik, Sendikamızın Korn Ferry Danışmanlık ile işbirliği yaptığı ücret araştırmaları, sektörümüzdeki ücret artışlarının ortalamaların üstünde olduğunu gösteriyor. İşgücü alanındaki sorunların en kökten çözümünün mesleki

eğitimde olduğu bilinciyle hareket eden ve daha önce de Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerini hayata geçirmiş olan Sendikamız, bu konuda tasarladığı projesiyle AB Türkiye Delegasyonu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na yürütülen İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Programı tarafından hibe desteği almaya hak kazandı.

Sanayinin ihtiyaçlarıyla uyumlu eğitim müfredatı

Sözleşmesi Şubat 2022'de

Sorular	4) Öğrenci hammaddeyi ayırt edebiliyor mu?					13) Öğrenci makinelerde üretilen yan mamul ve mamulü doğru tanımlayabiliyor mu? (Ürünün hangi aşamada olduğunu açıklaması) 13) Örne: Öğrenci makinelerde üretilen ana örgü desenlerine göre yan mamul ve mamulü doğru tanımlayabiliyor mu?				
	Her Bir Puan Değerinin Seçilme Sayısı					Her Bir Puan Değerinin Seçilme Sayısı				
Ana Dallar/Puan	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
İplik Üretim Teknolojisi Dalı	10	17	20	11	2	7	14	29	8	1
Dokuma Üretim Teknolojisi Dalı	3	14	12	10	5	3	9	14	13	5
Örme Üretim Teknolojisi Dalı	0	0	3	4	0	0	2	1	4	0

Tablo 23 - Stajyer meslek lisesi öğrencilerin hammadde, yan mamul ve mamulü tanıma bilgi ve becerisinin değerlendirildiği sorulara ait anket bulgusu

Sorular	9) Öğrenci makineleri kullanma becerisine sahip mi?					16) Öğrenci iş emrine göre ilgili makine de üretim parametrelerini kontrol panelinden görüntülemeyi yapabiliyor mu?				
	Her Bir Puan Değerinin Seçilme Sayısı					Her Bir Puan Değerinin Seçilme Sayısı				
Ana Dallar/Puan	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
İplik Üretim Teknolojisi Dalı	3	18	21	16	1	7	21	18	11	2
Dokuma Üretim Teknolojisi Dalı	2	15	10	9	8	8	11	10	8	7
Örme Üretim Teknolojisi Dalı	0	1	3	3	0	2	1	2	2	0

Tablo 26 - Stajyer öğrencilerin üretimde bulunan makineleri tanıma ve kullanma bilgi ve becerilerine dair puan seçenekleri

Proje kapsamında öncelikle sektörün ihtiyaçlarını tespit etmek üzere kapsamlı bir analiz çalışması yapıldı.

imzalanarak başlanan proje kapsamında öncelikle sektörün ihtiyaçlarını tespit etmek üzere kapsamlı bir analiz çalışması yapıldı. Alanında uzman akademisyenler, TTSİS üyeleri ve tekstil sanayiine yön veren kurumların yetkilileriyle yapılan görüşmeler ve yaklaşık 250 kişiye uygulanan anket çalışması, projeye yön veren en önemli kaynak oldu. Sanayi temsilcileriyle yapılan görüşmeler, projenin çıkış noktası olan "sektörümüzde mesleki eğitim kalitesinin, okullarımızda yönetimlerin ve öğretmenlerimizin tüm çabasına rağmen, tekstil sektörünün hızlı ilerlemesinin gerisinde kaldığı" varsayımını doğrular nitelikteydi. İşletmelerin, kendi bünyelerinde staj yapan öğrencilerin bilgi ve yetkinlikleriyle ilgili sorulara verdiği cevaplar, bu konularda genelde ortalama ya da düşük oranlara işaret ediyordu. Örneğin "öğrenci hammaddeyi ayırt edebiliyor mu" sorusuna verilen cevaplar, bu yetkinliğin ortalama düzeyde olduğunu gösteriyor. Yine stajyer bir öğrencinin makine kullanma becerisine ilişkin sorulan soruya verdiği cevaplar, okullardaki pratik yapma eksikliğini gösteriyor. Bu analiz ve akabinde İstanbul, Adana, Kayseri ve Gaziantep'te yapılan çalıştaylarda tekstil teknoloji alanında özellikle Elyaf ve İplik, Kumaş, Dokuma, Örme, Boyama, Terbiye, Baskı, Kaplama

ve Tekstilde Dijitalleşme ve Sürdürülebilirlik, Geri Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi altındaki eğitim başlıkları belirlenerek teorik ve işbaşı eğitim müfredatları oluşturuldu.

150 tekstil teknolojisi öğretmenine yenilikçi eğitim

Teorik Eğitimler Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası ve Türk Tekstil Vakfı'nın 2005 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile imzaladığı ortak bir protokol kapsamında, Çerkezköy, Kayseri ve Adana'da kurulan Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ile proje kapsamında İstanbul'da kurulan Sektörel Mükemmeliyet Merkezi'nde gerçekleştirildi. Her biri iki hafta süren eğitim programları kapsamında iş başı eğitimleri ise Sendikamız üyelerinin yanı sıra mesleki eğitimin önemine inanan diğer tekstil üreticilerinin fabrikalarında

gerçekleştirildi. Eğitimleri başarıyla tamamlayan ve MEB tarafından yurt dışı teknik gezi katılımı seçim kriterlerine uygun görülen öğretmenlerden oluşan iki grup, iyi uygulamaları yerinde görebilecekleri yurt dışı teknik gezilerine katıldılar. 10 Tekstil Teknoloji Öğretmeni 10-13 Haziran 2023 tarihlerinde Milano'da sektörümüzün en önemli etkinliklerinden biri olan ITMA Tekstil Makineleri ve Teknolojileri Fuarı'nı ziyaret ettiler. Yaptıkları değerlendirmelerde, tekstil üretimindeki en güncel yenilikleri takip etme fırsatı bulduklarını ve gördüklerini okullarına ve öğrencilerine aktardıklarını belirttiler.

Öğretmenlerden oluşan iki grup, iyi uygulamaları yerinde görebilecekleri yurt dışı teknik gezilerine katıldı.

25 öğretmenden oluşan ikinci bir grup ise Almanya Stuttgart'da bulunan Alman Tekstil ve Elyaf Araştırma Merkezi DITF'i (German Institute of Textile and Fiber Research Denkendorf) ziyaret ederek tekstilin kullanıldığı yenilikçi alanlar, tekstil atığının geri dönüşümü ve tekstil atık suyunun yeniden değerlendirilmesi gibi günümüzün en önemli konularındaki gelişmeleri izlediler. Tekstil mühendisliği eğitimini Türkiye'de tamamlayarak DITF ekibine katılan ve uzun yıllardır araştırmalara katkı sağlayan Çiğdem Kaya'nın liderlik ettiği gezide, öğretmenler ve projemiz teknik uzmanları oldukça ilgi çekici araştırmaları gözlemlediler. Öğretmenler, bu program sayesinde bu tür projeleri ülkemizde de hayata geçirmek için motive olduklarını ifade ettiler. Proje süresince, farklı illerde yapılan toplantılarda tekstil teknolojisi alanında mesleki

eğitimin önemi hakkında farkındalık yaratılması sağlandı. Gerçekleştirilen toplantılarda Sendika üyelerimiz, sektör temsilcileri, tekstil meslek lisesi öğretmenleri, öğrenciler, akademisyenler, Milli Eğitim İl ve İlçe Müdürlükleri bir araya gelerek, tekstil sektöründe mesleki eğitimin devamlılığının sağlanması için yeni işbirliklerinin adımlarını attılar. Toplantılarda bu okullardan mezun olarak sektörde çalışan gençler, öğrencilerle kendi deneyimlerini paylaşarak, bu sektörün aslında yenilikçi ve fırsatlarla dolu bir alan olduğunu anlattılar.

Gençleri çekmek için kurum kültürü kritik

Bu toplantılarda, işverenlerin de gençleri sektöre çekmek ve mevcut çalışanlarını ellerinde tutabilmek için yapması gerekenler konuşuldu. İstanbul'daki kapanış toplantısında konuşan Kurum Kültürü Uzmanı Dr. Derya Türkkorkmaz, gençlerin artık çalışacakları şirketi seçerken sadece ücret ve diğer maddi olanaklarına değil, içinde bulunacakları şirketin kültürüne

de baktıklarına değindi. Türkkorkmaz işverenlere, yeni yetenekleri şirketlerine çekebilmek için onların fikirlerine değer veren, gelişim imkânı sunan, adil bir performans yönetimi sağlayan bir kurum kültürü oluşturmalarını tavsiye etti. Kapanış toplantısında katılımcılara hitap eden MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Daire Başkanı Murat Nedirli ise başarıyla tamamlanan bu projenin çıktılarını önemsediklerini, tecrübelerini paylaşan kursiyerlerin önerilerini not aldığını ve mesleki eğitim kalitesinin artırılması için çalışmaya devam edeceklerini belirtti.

Proje yüzde 99 performansıyla tamamlandı

Tekstil sektörüne istihdam

sağlayan meslek lisesi mezunlarının mesleki becerilerini sektörün ihtiyaçları doğrultusunda geliştirmek, mevcut mesleki eğitim kalitesini artırmak ve eğitimle istihdam arasında güçlü bağlantılar kurmak için tasarlanan proje, 22 ayda birçok faaliyet gerçekleştirdi. 150 öğretmene teorik ve işbaşı eğitimi verildi, 25 öğretmen yurt dışı teknik gezisine götürüldü, 60 başlıkta öğretmen eğitimi müfredatını hazırlandı ve daha fazla öğretmenin online olarak faydalanabilmesi için e-öğrenme platformu kuruldu. Bağımsız denetçiler tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda Sendika liderliğinde yürütülen projenin yüzde 99 oranında öngörülen performans değerlerine ulaştığı raporlandı. Söz konusu proje tamamlanmış olsa da, proje kapsamında oluşan işbirlikleri sayesinde Sendikamız ve Vakfımız mesleki ve teknik eğitim konusunda çalışmaya devam edecek. Her iki kurumda da uzun yıllardır biriktirilen tecrübe ve bilgi, kurulan ortak mekanizmalarla günümüzün en önemli sorunlarından biri olan mesleki eğitim ve sektörün ihtiyaçları arasındaki boşluğu kapatmak için kullanılacaktır.

Avrupa Birliği seçimlerine hazırlık:

Tekstil sektörü yeni AB yönetiminden ne bekliyor?

2019'un son günlerinde, Avrupa Birliği'nin (AB) ve bu bölgeyle iş yapan hemen herkesin (ki bu da tüm dünya denebilir) gündemine Yeşil Mutabakat düştü ve iddia edildiği gibi iş yapma şekillerini kökten değiştirmeye başladı. Gezegenimizin sürdürülebilirliği için ideal prensiplere ve iddialı hedeflere işaret etse de Yeşil Mutabakat düzenlemeleri, pek çok soru işaretini ve zorluğu beraberinde getirdi. 2024'te yenilenecek AB kurumları bu iddialı hedeflerde esneyecek mi, odak gündemini değiştirecek mi? **Tuba Kobaş Huvaj / Genel Sekreter Yardımcısı**

Avrupa Birliği yasama ve yürütme kurumları 2024'te seçime hazırlanıyor. Haziran'da tüm AB vatandaşlarının oylarıyla yeni AB Parlamentosu oluşacak; Avrupa Konseyi'nin önerisi ve yeni Parlamento'nun onayıyla da yeni Komisyon üyeleri göreve başlayacak. Karar vericilerde toplu bir değişime ve yenilenmeye giden bu sürece "Avrupa Seçimleri/ European Elections" adı veriliyor. 2019'da AB Komisyon Başkanlığı görevine getirilen Ursula von der Leyen'in en önemli politikası, son beş yıldır çokça konuştuğumuz Avrupa Yeşil Mutabakatı idi. Komisyon, 2019'un son günlerinde Avrupa'nın en kapsamlı dönüşüm programı olan ve tüm iş yapış şekillerini kökten değiştiren Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı açıklamıştı. 2050'de sera gazı emisyonunu net sıfıra indirmek, sadece sürdürülebilir ürünlerin AB pazarında dolaşımına izin vermek, sadece yeşil ve mavi kaynaklardan enerji elde etmek gibi pek çok iddialı hedeften oluşan bu program için de 1 trilyon Euro kadar yatırım

AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen

bütçesi taahhüt edildi. Bu genel çerçeve politikayı takiben, söz konusu hedeflere nasıl ulaşılabileceği konusunda rehber niteliğinde alt politika metinleri gelmeye başladı. Avrupa Sürdürülebilir Tekstil Strateji Belgesi ve buna bağlı yasal düzenlemeler; sadece Avrupa'da değil, tüm dünyada tekstil sektörü oyuncularını arasında son yılların en çok konuşulan konuları oldu. Aralarında Dijital Ürün Pasaportu, Ürün Çevresel

Ayak İzi, Atık Çerçeve Direktifi, Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Direktifi gibi her biri fiziki, altyapısal ve insan gücü açısından yatırım ve dönüşüm gerektiren tam 16 yasal düzenlemeye uyum sağlayamayan ürünlerin önümüzdeki yıllarda AB pazarına giremeyeceği söyleniyor. Geçen zamanda, yürürlüğe girme tarihlerinde gecikmeler olsa da, bu kurallardan geri adım atılmayacağı tecrübe edildi. Eylül 2023'te "Birliğin Durumu"

konuşmasında, Komisyon Başkanı von der Leyen "Avrupa Yeşil Mutabakatı gezegenin bize tarihi bir çağrısına bizim cevabımızdı.. 2019'da bunu açıkladığımda, buna şüpheyle bakan çoktu. Fakat şimdi bu belge, ekonomimizin merkezinde bulunuyor" cümleleriyle yeni dönemde de Komisyon'un bu gündemden taviz vermeyeceğini ortaya koymuş oldu.

EURATEX'in son beş yıldır en yoğun çalışan çalışma grubu Sürdürülebilirlik Grubu oldu.

Avrupa tekstil sektörü yeni AB yönetiminden ne bekliyor?

Sendikamızın uzun yıllardır Yönetim Kurulu'nda bulunduğu ve diğer Avrupalı sektör temsilcilerinin yanında Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün çıkarlarını koruduğu Avrupa Hazır Giyim ve Tekstil Federasyonu EURATEX'in son beş yıldır en yoğun çalışan çalışma grubu Sürdürülebilirlik Grubu oldu. Hazırlanmakta olan tüm yasal düzenlemeler hakkında sektör görüşü hazırlandı, uyum sağlanması çok zor olan konulara karşı çıkıldı, Avrupa tekstil sektörünün rekabetçiliğini bozma riski olan konularda Komisyon uyarıldı. Avrupa seçimlere doğru giderken Euratex, kurumlara ve kamuoyuna hitaben açık bir manifesto hazırlayarak, bölgenin 1.3 milyon kişiye istihdam sağlayan (tek başına 1 milyondan fazla istihdama sahip olan Türk tekstil-hazır giyim sanayisi hariç 27 üye ülke) kritik ve köklü sektörlerinden biri olarak yeni dönemden

beklentilerini sıraladı. Son halinin, Euratex'in 25 Ekim'de Helsinki'de gerçekleşen ve Sendikamızı temsilen Yönetim Kurulu Üyesi Harun Tavaşı'nın katıldığı Yönetim Kurulu toplantısında verilen talepler şu şekilde özetlenebilir:

- Sürdürülebilirlik kadar, rekabetçilik de önemli. Çıkarılan bu kurallar, dışarıdan gelen ürünler için de geçerli olmalı, AB'yi açık bir Pazar haline getirmemeli
- Dengeli ve adil Serbest Ticaret Anlaşmalarıyla serbest ticaret desteklenmeli
- AB ortak pazarında farklı uygulamalara izin verilmemeli, tüm üye ülkelerde uyumlu politikalar izlenmeli
- Her anlamda yatırım gerektiren bu dönüşüm için mutlaka finansal destek sağlanmalı
- Sürdürülebilir enerji kaynaklarına erişim güvence altına alınmalı
- İhtiyacımız olan yetenekli işgücü

havuzunun oluşması için gerekli politikalar uygulanmalı Sendikamız ve temsil edilen diğer Türk kurumların katkısıyla, Avrupa tekstil sektörünün AB'den talepleri olarak nitelendirilebilecek bu metne, Türkiye'nin AB tekstil sektörü için önemini doğrulayan kritik bir paraf eklendi.

“Güçlü AB-Türkiye ortaklığının gerçek potansiyelini sınırlayan problemlerin çözülerek işbirliğinin güçlendirilmesi, Gümrük Birliği’nin modernizasyonu ile mümkün olacaktır. Bu süreçte Gümrük Birliği Anlaşmamız kapsamında destek mekanizmaları

geliştirilmeli, Avrupa Tekstil Dönüşümü’nün (Türkiye’de de) uygulanması kolaylaştırılmalıdır.” Aynı toplantıda Euratex’in Türkiye dahil tüm Avrupa tekstil sektörünü kapsayan endüstri beklenti anketinin sonuçları da açıklandı. “Şu anda en büyük mücadele konunuz nedir?” diye sorulduğunda verilen ilk üç cevap

“yükselen maliyetler, düşen talep, işgücü sıkıntısı” olurken, maliyetlerin en çok arttığı alanlar enerji ve işgücü olarak ifade edildi. Önümüzdeki çeyrek için satış beklentileri sorulduğunda ise katılımcıların yüzde 42’si satışların düşeceğini, yüzde 36’sı sabit kalacağını söylerken, artış bekleyenleri oranı ise yüzde 32’de kaldı.

Eurostat’ın Avrupa’daki endüstriyel güven endeksinin sonuçlarının da aynı kötümser senaryoya işaret ettiği söylenebilir. Tabloda yeşil çizgi ile gösterilen tekstil sektörüne ait güven endeksinin 2023 yılı başından biri negatif bölgede olduğu görülüyor.

AB Sürdürülebilir Tekstil Stratejisi’nde son durum

Euratex’in, AB Sürdürülebilir Tekstil Stratejisi’ni yakından takip eden Sürdürülebilirlik Çalışma

Grubu toplantısı da 23-24 Ekim tarihlerinde yine Helsinki’de gerçekleşti. Sendikamızdan Genel Sekreter Yardımcısı Tuba Kobaş Huvaj’ın takip ettiği toplantıdan öne çıkan notlar şöyle:

- AB Seçimlerinden sonra da sürdürülebilirlik ajandasında önemli bir değişiklik beklenmiyor. Üzerinde çalışılan 16 yasal düzenlemenin farklı hızlarda devam edeceği görülüyor.
- Tekstil sektörünü kesen noktası tekstil atıkları ve geri dönüşüm olan Atık Çerçeve Direktifi taslağı Temmuz ayında hazırlanmış ve Parlamento’ya gönderilmişti. Avrupa Parlamentosu oldukça hızlı hareket ederek değişiklik önerilerini Ekim ayında tamamladı. Bu düzenlemede tartışmalı konuların başında tekstil atığının, yeterli tekstil geri dönüşüm kapasitesi olmayan ülkelere ihraç edilmesinin yasaklanmasının yanı sıra, OECD ülkelere ihracatında da ciddi kısıtlamalar olması. Atığın istif olarak hiçbir şekilde ihraç edilemeyeceği, kesinlikle ayrıştırılmış olması gerektiği ise kesinleşti. Bu da Avrupa’da bu kadar tekstil ürününü toplayıp ayrıştıracak tesis kapasitesinin olmadığını düşününce, yeni bir sorun yaratıyor. Bu ürünlerin

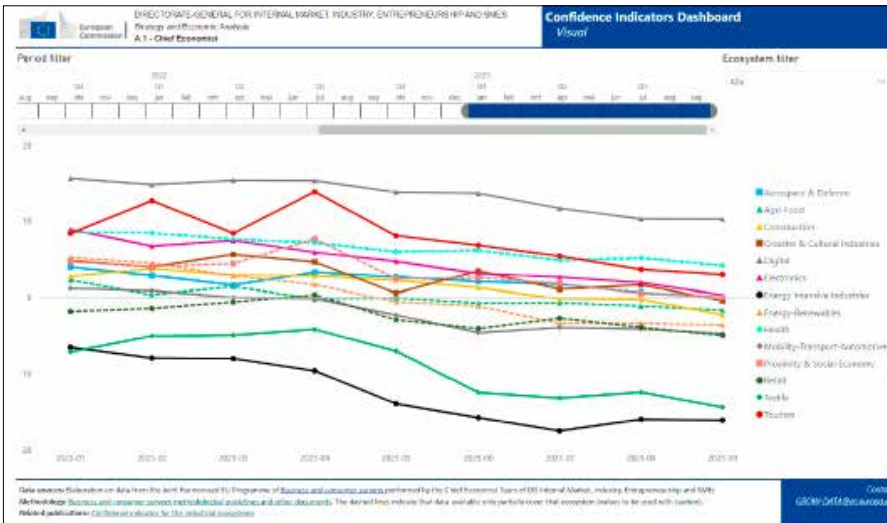
gümrüklerde ikinci el eşya mı yoksa atık olarak mı tanımlanacağı belirsizliğini koruyor. “Kullanımı tamamlanmış bir eşya atık mı yoksa yeni bir hammadde mi” sorusu ise hâlâ açıkta. Ayrıca halı ve yatak şiltesinin bu kapsama girip girmeyeceği de önemli bir tartışma konusu, zira bu ürünler miktar olarak hayli ağırlıklı bir tekstil eşyası konumunda.

• Geri dönüşümlü elyaftan elde edilen ürünle tamamen yeni elyaftan elde edilen ürün arasındaki muhtemel kalite farkı da bir başka tartışma konusu. Örneğin geri dönüştürülmüş tekstil eşyasından üretilen bir ürün, otomotiv ya da inşaat endüstrisinde kullanılacaksa, içerdiği kimyasal çok kritik olmayabilir. Öte yandan bu ürün giyim eşyası olacaksa, cilde temas edeceğinden dolayı insan sağlığıyla ilgili bambaşka standartlar devreye giriyor. Bu durumda geri dönüştürülmüş materyalden elde edilen iplik ve kumaş için farklı testler talep edilebilir. Bu da bu materyallerin, sıfır materyale göre maliyetinin artmasına ve dezavantajlı duruma düşmesine sebep olabilir.

- AB’nin kimyasallar politikasından bakıldığında da geri dönüştürülmüş tekstil kullanımında sorunlar ortaya çıkıyor. Kimyasal kontaminasyon insan sağlığı açısından kesinlikle tolere edilmezken, bu kimyasallara geri dönüşüm işlemlerinde ihtiyaç olabiliyor. Bu da endüstri açısından çelişkili bir durum.
- Halk arasında moda ile ilgili eleştirilerin başında gelen “doğaya, özellikle okyanuslara mikroplastik salımı” konusunda ise tartışma birkaç ekseninde devam ediyor.

Geri dönüştürülmüş materyalden elde edilen iplik ve kumaş için farklı testler talep edilebilir. Bu da bu materyallerin, sıfır materyale göre maliyetinin artmasına ve dezavantajlı duruma düşmesine sebep olabilir.

Birincisi tartışma doğal elyaflarla sentetik elyafların hangisinin daha masum olduğu etrafında dönüyor. Öte yandan, endüstri temsilcileri okyanuslardaki kirlilikte tekstilin rolünün abartıldığını kadar büyük olmadığını, buna dair yeterince bilimsel veri olmadığını savunuyorlar. Son olarak, nihai ürüne kasıtlı olarak (unintentionally) eklenmeyen ve yıkamadan dolayı salınan mikroplastik ile ürüne kasıtlı olarak (intentionally) eklenen maddeler arasındaki fark da gözetiliyor. Bununla kasıt, örneğin tekstil ürünlerine dekoratif ya da fonksiyon olarak eklenen simler. Komisyon’un bu konuda verdiği mesajlar sektör için oldukça kafa karıştırıcı. Söz konusu yasal düzenleme, öncelikle, yıkamadan kaynakları salınımları kapsam dışı bıraktı, fakat kasıtlı olarak eklenen mikroplastiklere sınırlama getirilecek. Sim ve parıltı bunlardan biri. Tekstil sektöründen gelen sorular üzerine bu konuda yayınlanan rehberde giyim ve ayakkabının şimdilik kapsam dışında bırakıldığı belirtiliyor; fakat ev tekstili, oyuncaklar, teknik tekstil, süs eşyalarında (dönemsel düşünüldüğünde Noel süsleri gibi) durumun ne olduğu tartışmaya açık. Bu alanda tartışılan bir başka madde de silikon. Silikon da yumuşatıcı olarak sıklıkla kullanılmakla birlikte, çorap

tabanlarında kaydırmazlık fonksiyonuyla tercih edilen bir madde.

- Dijital Ürün Pasaportu sadece Avrupa'da değil, tekstil üreticisi tüm ülkelerde gündemi meşgul eden bir konu. Tüketicinin alım esnasında ürünle ilgili gerekli bilgiye (nerede üretildi, içeriği nedir, hangi kimyasalları barındırıyor, vs) dijital olarak ulaşmasını sağlayacak olan bu sistemle ilgili "hangi dijital sistem kullanılacak, tüm tedarik zincirinden bilgi nasıl toplanacak, bu bilginin güvenliği nasıl sağlanacak, rekabet koşullarını ihlal eder mi, maliyeti ne olacak" gibi pek çok soru hâlâ cevap bekliyor. Komisyon yetkilileri konuyu iki bölümde ele alıyor. Birincisi bilgi işlem altyapısı: Bu alanda Komisyon, standardizasyon kurumlarına

yetki verdi ve 2025 sonuna kadar altyapı standartlarının hazırlanması bekleniyor. Daha sonra bunları uygulamaya geçirmek için şirketlerin iki yılı olacak. Tasarlanan modele göre; tüm veriler Komisyon'un sahibi olacağı bir merkezi verdi deposunda toplanacak. İşletmeler bu merkezi sistem temelinde çalışan farklı yazılımları kullanabilecek. İkinci bölüm ise veri konusu: Hangi bilginin kiminle paylaşılacağı. Tedarikçi ana üreticiye hangi bilgiyi verecek, ana üretici markaya hangi bilgiyi verecek, marka nihai tüketici ile

Komisyon yetkilileri 'Dijital Pasaport'u, bilgi işlem altyapısı ve veri başlıkları altında ele alıyor.

bilginin ne kadarını paylaşacak gibi sorular, Komisyon'un hâlâ üzerinde çalıştığı konular. Tekstil gibi tedarik zincirinin epey uzun ve karmaşık olduğu bir sistemde, bu zinciri uçtan uca izleyebilmek şimdilik oldukça zor görünüyor.

- Tüm bu çevreye yönelik düzenlemelerin yanında, sektörde endişe yaratan bir başka düzenleme ise Özenli Tedarik Zinciri (Due Diligence) Direktifi. Bir ürünün tüm üretim aşamalarında insan ve çalışan haklarının ihlal edilmediğinin garanti altına alınmasını amaçlayan bu düzenleme, yine bu konudaki oldukça sorunlu ülkelerin tedarik zincirinde olmasından dolayı üreticileri ve markaları zora sokacak gibi görünüyor. Yukarıda bahsedilen Dijital Ürün Pasaportu ürünün özellikleriyle ilgilenirken, bu raporlama ise üreticinin kendisi ve süreç hakkında olacak. Avrupalı iş dünyasını temsil eden BusinessEurope'un da uzun süredir dikkat çektiği üzere, bu düzenleme şirketlere ciddi sorumluluklar getiriyor ve bu yüzden 2017 yılından beri masada. Pek çok kez değişikliğe uğrayan taslaklarda tartışılan konular:

- Değer zinciri tanımının sınırları: Geline son noktada "ana faaliyete" odaklanılması konusunda anlaşmaya varıldı.
- Şirket yetkililerinin cezai sorumlulukları maddesi düzenlemeden çıkarılma noktasına getirildi.
- İhlal durumlarında getirilen yaptırımlar çok ağırdı, hafifletilme yoluna gidildi.
- Tedarik zincirinde ihlal durumlarında yargı yolunun hangi durumlarda kimin için açık olduğu konusu da hâlâ tartışılıyor.

Marimekko

Finlandiya'dan dünyaya yayılan cesur desenler ve renkler: Marimekko

Euratex toplantılarının katılımcıları, Finlandiya'nın dünyada belki de en çok bilinen moda ve yaşam tarzı markası Marimekko'nun genel merkezini ve fabrikasını ziyaret etmek olanağı buldu. Kuruluşu İkinci Dünya Savaşı'nın karanlık

günlerinden sonrasına dayanan Marimekko, markanın en belirgin özelliği olan renk ve desenleriyle savaş sonrası halka tekrar umut vermeyi amaç edinmiş. 1951'de Marimekko'yu kuran ve markanın annesi olarak kabul edilen Armi Ratia, o dönemde özellikle kadın kıyafetlerinin solgun, renksiz, cansız tarzının kadınların yeniden hayata tutunmasına hiç yardım

etmediğini düşünerek, cesur renk ve desenlerde kumaşlar tasarlamış ve bugün dünyanın dört bir yanındaki mağazalarında bu tarzı tüm dünya ile buluşmasını sağlamış. Kuruluşundan bu yana Marimekko tasarımcıları, şirketin arşivlerine giren, kimi pek çok ürüne uygulanıp kimi hiç kullanılmayan 3 bin 500 kadar desen tasarlamışlar. Bunlardan belki de en bilineni 1964'te tasarlanan ve farklı renk kombinasyonlarıyla kıyafetten masa örtüsüne pek çok üründe hâlâ kullanılan Unikko (altta).

FibeRobo teknolojisi: Tekstilin geleceğine yönelik devrimsel bir yaklaşım

Giysilerin ve diğer tekstil ürünlerinin sıcaklık değişimlerine uyum sağlayarak form değiştirmesine imkân tanıyan FibeRobo, giyilebilir teknolojinin sınırlarını zorluyor.

Güray Kılınc / TTSİS Araştırma Uzmanı

Her mevsim farklı paltolar almak yerine, çevresel koşullara uyum gösteren ve form değiştirebilen tek bir ceket kullandığınızı hayal edin. Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) ve Northeastern Üniversitesi, tam da buna yönelik bir tekstil teknolojisi geliştirdi: FibeRobo. Bu, sıcaklıktaki artışa tepki olarak büzülebilen, daha sonra sıcaklık

düşüğünde, herhangi bir gömülü sensör veya diğer sert bileşenler olmadan kendi kendine tersine dönebilen, programlanabilir bir elyaf yapısı. MIT Media Lab'ın geliştirdiği bu yapı, sıcaklığa duyarlı sıvı kristal elastomer (LCE) teknolojisi temeline dayanıyor. Giysilerin ve diğer tekstil ürünlerinin sıcaklık değişimlerine uyum sağlayarak form

değiştirmesine imkân tanıyan bu sistem, giyilebilir teknolojinin sınırlarını zorluyor. Araştırma, Atom Merkezi'nin ikinci üyesi ve MIT Medya Laboratuvarı'nın Tangible Medya Grubu'nda yüksek lisans öğrencisi olan Jack Forman tarafından yürütüldü. Forman'ın liderliğindeki araştırma, kendisi dahil 12 araştırmacıyı bir araya getirdi. Araştırma ekibinde, MIT ve Northeastern Üniversitesi'nden gelen önemli isimler yer aldı. Bunlar arasında, Atom Merkezi'nin yöneticisi Profesör Neil Gershenfeld ve Jerome B. Wiesner Medya Sanatları ve Bilimleri Profesörü, aynı zamanda Tangible Medya Grubu'nun direktörü olan Hiroshi Ishii de bulunuyor. Araştırma, William Asbjornsen Albert Memorial Bursu, Dr. Martin Luther King Jr. Misafir Profesör Programı, Toppan Printing Co., Honda Research, Çin Burs Konseyi ve Shima Seiki gibi çeşitli kaynaklardan önemli destekler

MIT Media Lab'in geliştirdiği bu yapı, sıcaklığa duyarlı sıvı kristal elastomer (LCE) teknolojisi temeline dayanıyor.

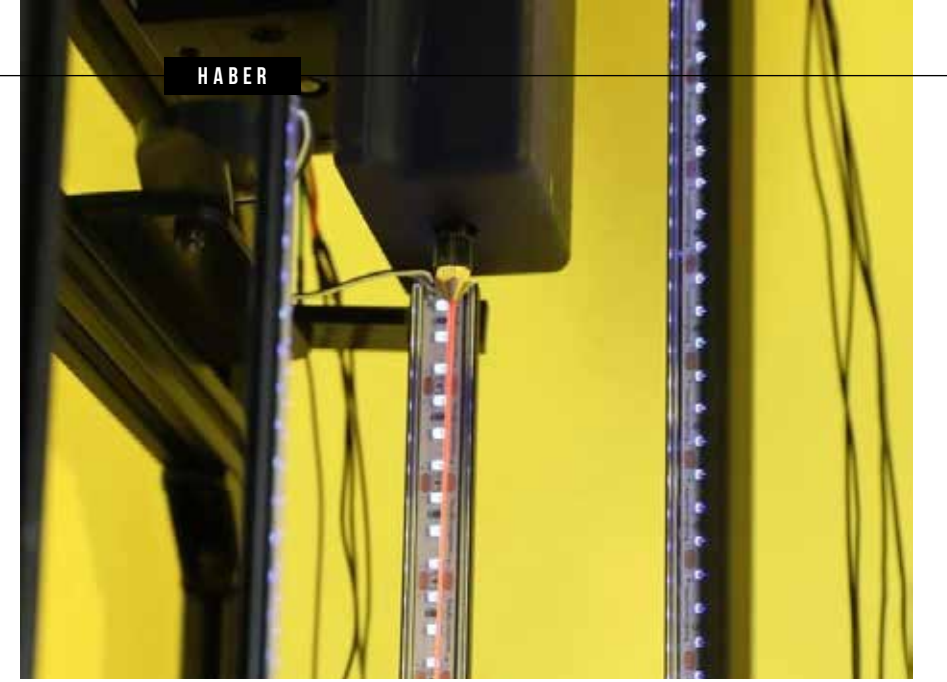
aldı.

Araştırma ekibi, MIT'den Özgün Kılıç Afşar, Sarah Nicita, Rosalie (Hsin-Ju) Lin, Liu Yang, Akshay Kothakonda, Zachary Gordon, Cedric Honnet ve Northeastern Üniversitesi'nden Megan Hofmann ve Kristen Dorsey gibi alanında uzman isimleri bünyesinde barındırıyor. Bu disiplinlerarası ekip, şekil değiştiren kumaşların geliştirilmesi ve bu alandaki yenilikler üzerine kapsamlı bir çalışma yürüttü.

Sıvı kristal elastomerlerin (LCE) moleküler yapısı

FibeRobo, özel olarak tasarlanmış sıvı kristal elastomerleri (LCE) kullanıyor. Bu malzemeler hem sıvı kristal hem de elastomer özelliklere sahip. Malzemenin moleküler yapısında, uzun zincirli polimer moleküllerine bağlı sıvı kristal gruplar yer alıyor. Bu gruplar, malzemenin sıcaklığa duyarlı özelliklerini kontrol ediyor. Belirli bir sıcaklık aralığında, bu gruplar polimer zincirlerinin düzenli bir yapıya bürünmesini sağlıyor, böylece malzeme anizotropik özellikler kazanıyor ve belirli yönlerde farklı mekanik ve optik özellikler sergiliyor.

(Araştırmacılar sıvı kristal elastomer (LCE) olarak bilinen bir malzeme kullandı. Kalın ve viskoz LCE reçinesi ısıtıldı ve ardından bir düzeden yavaşça geçirildi. Reçine ortaya çıktıkça, yavaş yavaş ortaya çıkan ipliğin her iki yanında parlayan UV ışıkları kullanılarak dikkatlice kürlendi.)

Isıya duyarlılık ve şekil hafızası

LCE'lerin en dikkat çekici özellikleri arasında ısıya duyarlılık ve şekil hafızası bulunuyor. Sıcaklık değişiklikleri, LCE moleküllerinin yeniden düzenlenmesine yol açar ve bu, malzemenin mekanik özelliklerinde değişikliklere sebep olur. Örneğin, bir LCE lifi sıcaklığa maruz kaldığında, moleküler düzeydeki bu değişiklikler lifin uzamasına veya kısalmasına, sertleşmesine veya yumuşamasına neden olabilir. Bu özellik, LCE tabanlı malzemelerin belirli bir sıcaklıkta bir şekli "hatırlayabilmesini" ve sonrasında bu şekle geri dönmesini sağlar, bu da malzemeleri dinamik uygulamalar için ideal kılar.

FibeRobo'nun teknolojik uygulamaları

FibeRobo, bu ısıya duyarlı LCE malzemelerini kullanarak, tekstil

ürünlerine yenilikçi özellikler kazandırıyor. Örneğin, bir giysiye entegre edilen LCE fiberleri, vücut ısısı değişikliklerine yanıt olarak genişleyebilir veya daralabilir. Bu, giysinin vücut hareketlerine uyum sağlamasını, hava geçirgenliğini ve termal konforunu artırmasını sağlar.

ShadeRobo: Sessizce hareket eden akıllı perdeler

FibeRobo teknolojisinin en dikkat çekici uygulamalarından biri olan ShadeRobo, termal uyarılara yanıt vererek şekil değiştiren bir perde sistemi. Bu yenilikçi perde, termal uyarı olmadığında pencereyi tamamen kapatarak geleneksel perdelerin işlevini yerine getirir. Ancak, kumaşa akım verildiğinde, perdeler yükselerek pencereyi açığa çıkarır ve böylece odayı aydınlatır.

Bu çalışmada, perdelerin güneş ışığının doğal ısısına yanıt

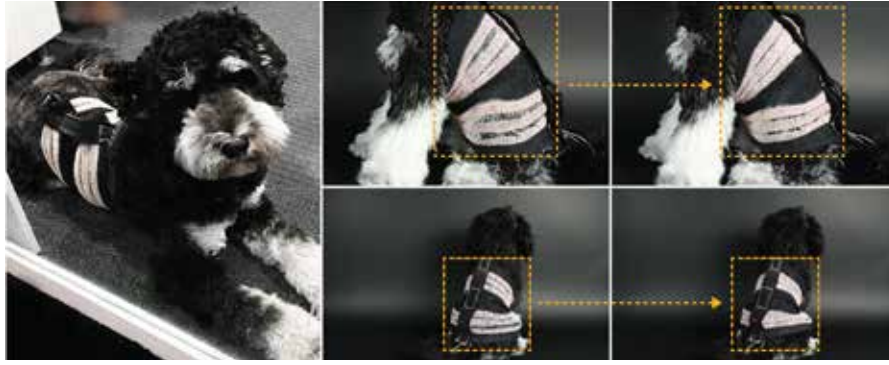

vermemesi amaçlanmıştır. Bu sebeple, daha yüksek sıcaklıkta çalışabilen fiberler ve dirençli ısıtma sağlayan litz telleri kullanılmıştır. 5cm x 5cm'lik bir renk örneği üzerinde yapılan testlerde, 4V ve 2.5A güç kullanılarak kumaşın hareketi sağlanmıştır. Kumaş, iki dakika içinde tam büzülme kapasitesine ulaşarak pencereyi açar ve bir dakika içinde soğuyarak eski haline döner.

Bu uygulamada, hızlı çalıştırmadan ziyade güç tüketiminin azaltılmasına öncelik verilmiştir. Bu amaçla, yalnızca 8 sıra litz telinin entegrasyonu yeterli bulunmuştur. ShadeRobo'nun en önemli avantajlarından biri de çalışma esnasında tamamen sessiz olmasıdır. Bu özellik, ShadeRobo'yu geleneksel otomatik perdelerden ayırır ve gürültüsüz bir ortam sağlar.

FibeRoBra: Adaptif spor sütyeni

FibeRoBra, FibeRobo teknolojisini kullanarak geliştirilen bir spor sütyeni. Bu sütyen, kullanıcı hareket halindeyken ve vücut ısısı değişiklik gösterirken dinamik bir destek sunmak için tasarlandı. Sütyenin tasarımı, dinlenme halindeyken rahat bir destek sağlarken, kullanıcının egzersiz yapması ve vücut ısısının artması durumunda göğüslere daha fazla destek vermek üzere

kasılma özelliğine sahip. Kullanıcı soğuduğunda, sütyen gevşeyerek rahat bir duruma dönüyor. Bu sütyenin önemli bir özelliği de, ek donanım veya kablolama gerektirmeden gövde üzerindeki ısı değişikliklerini algılayabilmesi. Sütyenin tasarımında kullanılan reçine, bu pasif algılama ve aktivasyon işlevini destekler nitelikte. FibeRoBra, tamamen kumaştan üretilmiş ve elle dikilmiş FibeRobo desenleri içeriyor.

FurbeRobo: Köpek sahipleri için uzaktan kucaklama teknolojisi

FurbeRobo, insan-köpek etkileşiminde yenilikçi bir adım atarak, köpek sahiplerine uzaktan sakinleştirici bir kucaklama olanağı sunuyor. Bu özel kompresyon gömleği FurbeRobo, sahibi uzakta olduğunda köpeğin yaşadığı ayrılık kaygısını hafifletmek için tasarlandı. Gömlek, örgü aşamasında bir mikro denetleyici tarafından kontrol edilen bir ısıtma elemanı ile donatılmış. Isı, FibeRobo'nun köpeğin etrafında

hareket etmesine ve böylece bir kucaklama hissi yaratmasını sağlıyor. FurbeRobo'nun diğer benzer ürünlerden farkı, ek donanımlara ihtiyaç duymadan yumuşak ve sessiz çalışması. Bu teknoloji, düşük sıcaklıktaki elyafları kullanarak hem dokunma hem de görünüm açısından kumaş gibi olan hafif ve ince bir kompresyon giysisi üretmeyi mümkün kılıyor. Bluetooth üzerinden etkinleştirilebilen bu cihaz, köpeğin sızlanması veya havlaması durumunda, sahibine köpeğin gövdesini okşayarak rahatlamasına yardımcı oluyor. Bu özelliğiyle, FurbeRobo köpeklerin duygusal ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir rol oynayabilir. FurbeRobo'nun geliştirilmesi, köpekler için konforu korurken etkinliği kanıtlamak adına gelecekteki kullanıcı çalışmalarını ve sıkıştırma kuvvetlerinin kalibrasyonunu gerektirecektir. Bu prototip, FibeRobo'nun dijital olarak kontrol edilen duygusal bir giyilebilir cihaz olarak potansiyelini gösteriyor ve köpek sahiplerine yeni bir iletişim biçimi sunuyor.

FibeRoGlow: Ortam ısısına duyarlı dinamik lamba

Bu uygulamada, bir lambanın çiçek gibi açılmasını sağlayarak canlı bir görünüm elde ediliyor. Işık açıldığında, ısıtılan lifler kasılarak

lambanın petallerini yukarı kaldırıyor. FibeRoGlow adındaki lamba, FibeRobo'nun sıcaklığa nasıl tepki verdiğini ve nakış makineleriyle yapılan ürünlerde nasıl uyum içinde çalıştığını gösteren güzel bir örnek.

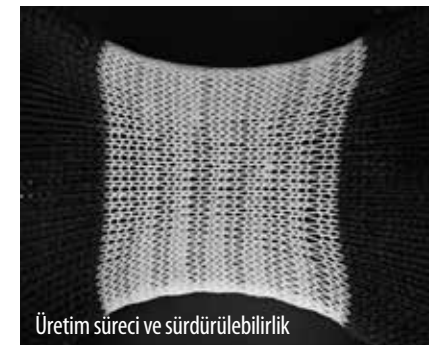
Bu lamba, ışık kaynağı olarak kullanıldığında, FibeRobo elyafının ısı ile büzülme özelliğinden yararlanıyor. Işığın açılmasıyla, lamba içindeki ısı lifleri ısınıyor ve bu ısı etkisiyle lifler büzülerek lambanın yapraklarını yukarı kaldırıyor. Bu süreç, her yönde yaklaşık 5 dakika sürüyor. Bu uygulama, FibeRobo'nun bir ısıtma elemanı ile doğrudan bağlantı gerektirmeden kontrol edilebilir bir şekilde çalışabiliyor. Uygulama ışık ve kızılötesi ısıtma gibi uzaktan kumandalı çalıştırma yöntemleriyle uyumlu olarak tasarlanmış.

FibeRobo'nun tekstil endüstrisindeki potansiyeli

FibeRobo'nun en önemli potansiyellerinden birinin, spor giyim ve performans giysileri alanında olduğu düşünülüyor. Vücut ısısına duyarlı LCE'lerin kullanımı sayesinde, sporcuların vücut hareketlerine ve ısı değişimlerine göre uyarlanabilen giysiler tasarlanabilir. Bu, sporcuların performansını artırmanın yanı sıra, yaralanma

FibeRoGlow, ısının etkisiyle lifler büzülüyor ve lambanın petalleri, bir çiçeğin yaprakları gibi yavaşça açılıyor.

risklerini azaltabilir ve spor giyimde kişiselleştirilmiş bir deneyim sunabilir. Sağlık sektöründe ise, FibeRobo'nun uygulamaları, hastaların ihtiyaçlarına göre şekil alan giysiler ve medikal tekstiller şeklinde ortaya çıkabilir. Özellikle, hareket kısıtlılığı olan hastalar için geliştirilen giysiler, konfor ve hareket kolaylığı sağlayabilir. Ayrıca, sıcaklıkla reaksiyon gösteren yara bandajları gibi medikal tekstiller, yara bakımı ve iyileşme süreçlerini optimize edebilir. Moda ve giyim endüstrisinde ise FibeRobo, estetik ve fonksiyonelliği bir araya getirebiliyor. Sıcaklık değişikliklerine duyarlı kumaşlar, giysilerin renk ve dokusunu değiştirebilir. Bu da modada

dinamik ve interaktif bir döneme işaret ediyor. Bu özellikler, giysilerin günlük kullanımda farklı ortamlara ve koşullara uyum sağlamasını sağlayarak, kullanıcıların kişisel tarzlarını zenginleştiriyor.

Üretim süreci ve sürdürülebilirlik

FibeRobo teknolojisinin bir diğer dikkat çekici yönü, üretim süreci. Bu yenilikçi malzemelerin üretimi, mevcut tekstil üretim süreçleriyle uyumlu olup, endüstriyel ölçekte uygulanabilir. Bu uyumluluk, maliyetleri düşürme ve daha verimli üretim süreçlerini teşvik etme açısından önemli. Ayrıca, FibeRobo'nun kullanımı, tekstil sektörünün çevresel ayak izini azaltmada önemli bir rol oynayabilir. Yenilikçi ve sürdürülebilir malzemelerin kullanımı, çevre dostu tekstil üretimini destekleyerek, sektörün sürdürülebilirlik hedeflerine katkıda bulunabilir. Sonuç olarak FibeRobo'nun sektöre sunduğu bu yenilikçi özellikler, tekstil ve teknoloji entegrasyonunda yeni bir dönemin başlangıcı olabilir. Bu teknoloji, tekstil sektöründe sürdürülebilirlik, fonksiyonellik ve estetik gibi temel unsurları bir arada sunarak, endüstrinin geleceğini şekillendirmede kritik bir rol oynayabilir.

ITMF YILLIK KONFERANSI

Uluslararası Tekstil Üreticileri Federasyonu'nun (ITMF) 2023 Yıllık Konferansı, Çin'in Keqiao kentinde gerçekleşti. Sendikamız Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Denizer, 2024-2026 dönemi için ITMF Başkan Yardımcılığı görevine seçildi. **Tuba Kobaş Huvaj / TTSİS Araştırma Müdürü**

Keqiao'da "China Textile City" olarak tanımlanan pazar yerini, günde 100 bin alıcının ziyaret ettiği söyleniyor.

ITMF Başkanlığını yürüten Çin Ulusal Tekstil Konseyi (CNTAC) ev sahipliğinde düzenlenen Konferans'ta, Başkanlık görevi Hindistan'a geçerken, Sendikamız Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Denizer, ITMF Başkan Yardımcılığı'na getirildi. Konferans'ın düzenlendiği Keqiao, dünyanın en büyük tekstil ürünleri dağıtım merkezi olmasının yanında en yüksek apre ve boya kapasitesine sahip merkez olarak Çin'in tekstil başkenti sayılıyor. Şehirdeki üretim ve ticaret işlemleri, Çin tekstilinin yaklaşık yüzde 30'una denk geliyor. Çin'in tek başına dünya tekstilinin yaklaşık üçte birini sağladığı düşünüldüğünde, Keqiao'nun kapasitesinin ne kadar yüksek olduğu ortaya çıkıyor. Keqiao'da "China Textile City" olarak tanımlanan pazar yerini, günde 100 bin alıcının ziyaret ettiği söyleniyor. Kamu alımlarında da önemli bir merkez olan Keqiao, Olimpiyat Oyunları'nda tüm Çin milli takımlarının üniformalarını da hazırlamış. Şehir, tekstil

Sendikamızın uzun yıllardır Yönetim Kurulu'nda ülkemizi temsil ettiği Uluslararası Tekstil Üreticileri Federasyonu'nun (ITMF) her yıl tekstil dünyasının

en önemli oyuncularını bir araya getirdiği 2023 Yıllık Konferansı Çin'in Keqiao şehrinde gerçekleşti. Sendikamız, Konferans'a 12 kişilik heyetiyle katıldı. Bir süredir

üretiminde gerçekleştirdiği dönüşüm yolculuğunu "emek yoğun endüstriden, bilgi yoğun endüstriye" olarak tanımlıyor.

Uluslararası ticaretin önündeki engeller

CNTAC Başkanı Sun, yaptığı açılış konuşmasında uluslararası ticaretin önündeki engellere değindi. Bunlardan en önemlisi olarak dünyada bölgeler arasında bloklaşma, güvenin azalması ve yükselen "korumacılık ve tek taraflılık" eğilimini gösterdi. Sun, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) 2023 Yıllık Raporu'na referansla, 2019'dan bu yana dünya ticaret sistemine yeni eklenen ticaret engellerinin sayısının iki katına çıktığını ve temel hammaddelerin ihracatında kısıtlamaların son 10 yılda beş kat arttığını belirtti. Böylece, zaten pandemi nedeniyle bozulan tedarik zincirlerinin daha zarar gördüğünü ifade etti. Bunun uzun vadede küresel ekonominin büyümesi üzerinde sınırlayıcı bir etkisi olduğunu, IMF'in önümüzdeki beş yıl için büyüme tahminlerinin uzun yıllar sonra yüzde 3.1'e düştüğünü hatırlattı.

Söktaş, Rejeneratif Pamuk Projesi ile Konferans'taydı

Konferans'ın döngüsellik oturumunda, son yıllarda rejeneratif pamuk üretimiyle dünyanın çeşitli platformlarına misafir olan Söktaş adına CEO Muzaffer Kayhan bir sunum

CNTAC Başkanı Sun, yaptığı açılış konuşmasında uluslararası ticaretin önündeki engellere değindi.

yaptı. Üst sınıf gömleklik kumaş üreticisi Söktaş, ana hammadde olan pamuğa, pamuğun üreticisi çiftçilere ve kendilerine ev sahipliği yapan Menderes Vadisi'ne verdiği değer bir karşılığı olarak sürdürülebilir üretime yatırım yapıyor. Elektriğin tamamını yenilenebilir kaynaklardan, kullanılan termal enerjinin yüzde 75'ini biyokütle kaynaklarından elde eden Söktaş, suyunun yüzde 55'ini geri kazanarak tekrar kullanıyor. Firma, kullandığı pamuk elyafın içindeki sertifikalı pamuğun oranını da yüzde 32'ye çıkarmış. Kayhan, 10 yıldan uzun süren bir araştırma-faaliyetinin sonucu olan Meander 71 pamuğunun hikâyesini katılımcılarla paylaştı. Bulundukları Menderes Bölgesi'ne ve Söktaş'ın kuruluş yılı olan 1971'e gönderme yapan Meander 71 pamuğu, 2021 Birleşmiş Millet İklim Konferansı'nda örnek bir proje olarak dünya liderlerine sunulmuştu.

Oturumlardan çıkan özet mesajlar şu şekilde sıralanabilir:

- Konferansın ana konusu, son yıllarda sektörümüzle ilgili tüm etkinliklerdeki gibi sürdürülebilirlik olurken, bu üst başlık altında "geri dönüşüm" ve "izlenebilirlik" odak konuları vardı. Konuşmacılar bunları sağlamak için kullandıkları yeni uygulamaları katılımcılarla paylaştı. Tekstil ürünlerinde tasarımdan itibaren geri dönüştürülebilirlik ve tedarik zincirinin uçtan uca izlenebilirliği konusunda bölgesel yasal düzenlemelerden bahsedildi. Özellikle Avrupa Birliği'nin Sürdürülebilir Tekstil Stratejisi

kapsamındaki düzenlemelerinden biri olan Dijital Ürün Pasaportu'nun sadece Avrupa bölgesinde değil, tekstil tedarik zincirinde yer alan tüm üretici ülkelerde gündemde olduğu anlaşılıyor.

- Bölgesel yasal düzenlemeler konusunda özel bir oturum gerçekleşti. Sendikamız Yönetim Kurulu Üyesi ve ITMF Başkan Yardımcısı Mustafa Denizer'in moderatörlüğündeki oturumda, Euratex Genel Müdürü Dirk Vantghem tam da bu konuda şu mesajı verdi: "Dünyanın farklı bölgelerinde devletler sürdürülebilirlik konusunda kendi yasalarını yapıyorlar. Asya, Avrupa, Amerika.. Tekstil nerede üretiliyor ve tüketiliyorsa... Tüm bu otoriteler iletişim içinde olmalı ve birbirlerine uyumlu politikalar yapmalı." AB'nin şu an üzerinde çalıştığı ve tekstil üretimini etkileyen 16 adet düzenleme olduğunu hatırlatan Vantghem, tekstilin dünyayı en çok kirleten sektörlerden biri olarak anılarak çok fazla regüle edilmeye başlandığını ve kendi üyelerinin de bundan mutlu olmadığını belirtti. Avrupa tekstil üreticileri

olarak, Komisyon Başkanı Von der Leyen'in daha önce söz verdiği gibi, her bir yasa için bir "rekabetçilik testi" uygulanmasını ve bu yasaların sektöre maliyetinin ölçülmesini, buna göre destek mekanizmaları oluşturulmasını beklediklerini belirtti.

- Çin de hızla sürdürülebilirlik konusunda kendi üretim standartlarını oluşturuyor. CNTAC'tan Yan Yan, Çin'in Tekstil Endüstrisi 14'üncü Beş Yıllık Planı'nın Yeşil Kalkınma Rehberi kapsamında hazırlandığını belirtti. Politika çerçevesi olarak "1+N" yapısının uygulandığını, her konuda bir üst düzey/merkezi politika ve bunun altında pek çok yerel uygulama düzenlemesinin oluşturulduğunu ifade etti.

- Son kullanıcıya ulaşım hakkında

yapılan konuşmaların ana teması sosyal medya pazarlaması oldu. Çin'in sınır ötesi tekstil ihracatının yüzde 10'unu e-ticaret oluşturuyor. Aslında bu durumun, hem ABD hem de AB'de tartışma konusu olduğunu hatırlatalım. ABD'de rekabet açısından ele alınan bu durum, AB'de ise bireysel e-ticaretin yeni yasal düzenlemelere tâbi olup olmayacağı ekseninde tartışılıyor.

- Çin merkezli online alışveriş sitesi Shein da bu tartışmaların odağında. Tüm dünyaya çok hızlı ürünler tedarik etmesiyle bilinen Shein'in, ürün yelpazesine her gün 10 bin yeni ürün eklediği söyleniyor. Şirketin 2022 cirosunun 24 milyar dolar olduğu raporlanmıştı. Üretim merkezi Çin olan Shein, burada 6 bin kayıtlı tedarikçiyle çalışıyor. Shein

kullandığı dijital çözümlerle, bir ürünü toplam 13 günde tüketiciyle buluştururken, Zara markasında bir ürün için bu sürenin 25 gün olduğu söyleniyor.

- Çin perakende pazarında online satışlar çok büyük öneme sahip. Batı dünyasında Kara Cuma ile başlayıp Şükran Günü, Noel ve Yılbaşı günleriyle devam eden alışveriş sezonunun Asya'daki karşılığı olarak ortaya çıkan Yalnızlar Günü'nde (11.11) 2022'de 150 milyar dolardan fazla satış hacmi yakalanmıştı. Ünlülerle yapılan işbirlikleri sayesinde, geleneksel olarak mağaza satışlarına dayanan ev tekstili alışverişinde bile online satışlarda rekorlar kırıldı.

- Online satışların şampiyon platformu TikTok'un yeni rakibi, ABD merkezli, fakat Çin sermayesine sahip Temu, hemen tüm konuşmacıların odak noktasıydı. Günlük 10 milyar dolardan fazla satış hacmine sahip olduğu söylenen Temu, Çin yerel pazarının yanı sıra, ABD'de de milyonlarca kullanıcıya sahip.

- Büyük perakende markalarının sürdürülebilirlikle ilgili güncellenmiş hedeflerine bakıldığında; IKEA birkaç yıl önce açıkladığı kömürden çıkış stratejisinde başarılı bir yol aldığını, mağaza ve ofis gibi merkezlerde bunu başardığını, alt

Online satışların şampiyon platformu TikTok'un yeni rakibi, ABD merkezli, fakat Çin sermayesine sahip Temu, konuşmacıların odak noktasıydı.

tedarikçiler için hâlâ gelişmeye ihtiyaç duyduklarını belirtti. IKEA, kullandığı tüm tekstil ürünlerinin yüzde 32'sini Çin'den tedarik ettiğini, toplam 51 onaylı tedarikçiyle yaklaşık 1 milyar dolarlık iş yaptığını hatırlattı. Elyaf konusunda ise şu anda 200 bin ton polyester kullandığını, bunun yüzde 90'ına yakınının geri dönüştürülmüş malzemeden elde edildiğini, 2030 yılında ise tamamen yeni polyesteri bırakıp yüzde 100 geri dönüştürülmüş malzemeye geçiş yapacaklarını açıkladı. Decathlon ise artık mağazalarında kiralama, ikinci el satış ve tamir hizmetlerine başladığını hatırlattı.

- Sürdürülebilir elyaf üretiminin önde gelen girişimlerinden Singapur merkezli Sateri, tamamen kendisine ait, biyoçözünür, bitki bazlı ürünü Lyocell'i anlattı. Lyocell için Endonezya'da hızlı büyüyen ağaçlar yetiştirilerek, önce hamura,

sonra elyaf ve ipliğe dönüştürülen kapalı devre üretim sürecinden geçiliyor. Lyocell, talebin giderek arttığı sürdürülebilir bir elyaf olarak dikkat çekiyor. Sateri'nin otellerle yaptığı işbirliği kapsamında, buralardan toplanan yıpranmış tekstil ürünleri dezenfekte edildikten sonra filament haline getirilerek direkt ipliğe çevriliyor.

Tekstil üretiminin yükselen yıldızı: Özbekistan

Uzun yıllardır tekstildeki yeri, zorla çalıştırma ve çocuk işçilik gibi sosyal konular sebebiyle karşı karşıya kaldığı uluslararası ambargonun yanı sıra elyaftan daha yüksek katma değerli ürüne dönüştüremediği pamuk üretimiyle sınırlı olan Özbekistan, yeni yatırımları ve dönüşen endüstrisiyle uluslararası platformlarda adından söz ettirmeye başladı. Pek çok konuda reformlara imza atan Özbekistan'ın yeni endüstriyel politikaları, tekstili odağına aldı. Öncelikle Better Cotton ile işbirliği yaparak pamuk hasadında zorla çalıştırma ve çocuk işçilik problemleriyle mücadele eden Özbekistan'ın, bu sorunları temizlediği 2022 Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) raporlarıyla tescillendi. Böylece uluslararası ticaretin ve markaların onaylı alım listelerine girmenin önünü açan Özbekistan, tekstil makinelerine devlet eliyle ciddi yatırımlar yaptı. Bugün Özbekistan, önemli iplik üreticileri arasına girme yolunda ilerliyor. Sırada değer zincirinin daha aşağıdaki halkaları, kumaş ve hazır giyim de bulunuyor. Tüm bu gelişmelerle ITMF Yönetim Kurulu'nu ikna eden Özbekistan Tekstil Birliği, 2024

Yıllık Konferansı'nı Semerkant'a taşımayı başardı. Böylece Özbekistanlı tekstilciler, son yıllarda kat ettikleri yolu, tüm dünyadan gelen tekstil üreticilerine gösterme fırsatı bulacaklar. Konferans sırasında Sendikamız heyeti, Özbekistan temsilcileriyle özel bir toplantıda bir araya geldi ve Özbekistan'ın bu yolculuğunda ortaya çıkabilecek işbirliği ve yatırım fırsatlarını konuştu. Özbek yetkililer, tekstil sektörünü geliştirirken Türkiye'yi bir model olarak alabileceklerini belirtti. 2006'daki millileşme politikası sonucunda pek çok yabancı yatırımcının ülkeyi terk ettiğini hatırlatan yetkililer, şu anda çok daha yabancı yatırımcı dostu bir ortam oluşturduklarını, vergi ve diğer iş yapma altyapılarını geliştirdiklerini ve Türkiye'den de yatırımcı beklediklerini ifade etti. Yetkililer işçilik maliyetlerinin hâlâ nispeten düşük olduğu Özbekistan'da enerji maliyetlerinin de yatırım için avantajlı olduğunu, sahip oldukları doğal gaz rezervlerine rağmen güneş enerjisini teşvik ettiklerini de kaydetti.

YAPAY ZEKANIN ALIŞVERİŞ ALIŞKANLIĞIMIZDAKİ ROLÜ

Müşterilerin davranış kalıplarının analizi, uygun ürün önerisiyle alışveriş deneyiminin geliştirilmesi, kişiselleştirilmiş promosyonlar ve daha pek çok konu... Günlük hayatımıza entegre olan yapay zekâ uygulamaları, alışverişte hem müşterilerin hem de işletmelerin sürekli olarak güncel kalmasını gerektiriyor. Tüm bu yeniliklerin kilit kelimesi ise 'veri'.

Bundan birkaç yıl öncesine kadar “Yapay zekâ iş hayatını nasıl dönüştürecek?” sorusu üzerine kafa yorarken, bugün yapay zekâ yıllardır hayatımızda olan bir arkadaşımız gibi tanıdık geliyor bize. En azından tabir olarak. Peki tam olarak nedir yapay zekâ? Kısaca anlatmak gerekirse, yapay zekâ insan zekâsını taklit eden ya da insan zekâsına benzeyen makinelerdir. Bu makineler, tıpkı insanlar gibi bazı veriler ışığında bilgiye ulaşırlar ve herhangi bir

Yapay zekâ uygulamaları otomatik olarak size en çok uyacak ürünleri öneri olarak karşınıza çıkarıyor.

yardım almadan görevlerini yerine getirirler. ‘Makine öğrenmesi’ denilen süreç de işte bunun için var.

Reklam ile öneri arasındaki fark

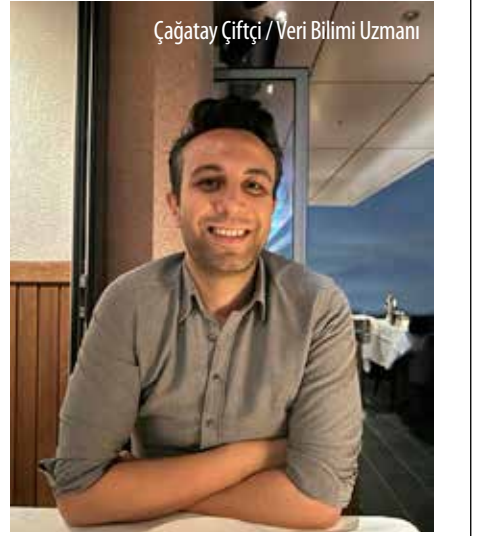
Yapay zekânın işin içine girmediği bir sektör artık neredeyse yok denecek düzeyde. Biz odağımıza alışverişi aldık. Yapay zekânın alışveriş kararlarımızdaki rolü ne? Örnek verelim: Diyelim, bir alışveriş platformuna girdiniz. Karşınızda yüzlerce ürün var. Kendimize uygun olanı bulmak için hepsine tek tek bakmamız mı gerekiyor? Hayır, yapay zekâ burada devreye giriyor; sizin verilerinize odaklanan yapay zekâ uygulamaları otomatik olarak size en çok uyacak ürünleri öneri

olarak karşınıza çıkarıyor. Bu, müşterilere zaman kazandırırken, işletmeler açısından da doğru ürünü karşı tarafla buluşturarak daha keyifli bir alışverişi deneyimi yaşatmalarına aracı oluyor. Yapay zekânın bu başlık altında yürüttüğü çalışmaya ‘yapay zekâ öneri sistemleri’ deniyor. Burada şu ayrımı yapmakta fayda var: Öneri ve reklam karıştırılan iki kavram. Öneri kişiye en uygun efektif sonuçları sunmayı hedeflerken, reklam kitlelere ulaşmayı hedefler. Yani bizler, elimizde telefon, sosyal medyada karşımıza çıkan bir mağazayı ya da ürünü gördüğümüzde “Yine mi reklam” tepkisini versek de, bunun teknik adı reklam değil öneri. Bu noktada yapay zekânın, tüketicileri en doğru önerileri

sunabilmesi için de onların alışkanlıklarına, demografik bilgilerine hakim olması gerekiyor. Örneğin, bir müşteri yemek platformu üzerinden mont almış olsun. Burada müşteriye bot reklamı sunulabilir çünkü yapay zekâ müşteri alışkanlıklarına ve bu müşteriye benzeyen başka kişilerin satın almış olduğu ürünlere göre bir çıkarım yapar. Konuyla ilgili görüşlerine başvurduğumuz Data Scientist (Veri Bilim Uzmanı) Çağatay Çiftçi, yapay zekânın sadece kişileştirilmiş pazarlama yöntemlerine odaklanmadığını kitlelere yönelik kampanyalarda da aktif olarak kullanıldığını, bu sayede işletmelerin verimli bir kampanya süreci geçirdiklerini anlatıyor.

“Türkiye’de veri sıkıntısı var”

Çiftçi’ye, Türkiye ve dünyanın bu değişime nasıl ayak uydurduğunu soruyoruz, şöyle diyor: “Dünyada gelişmiş ülkeler yapay zekâyı etkin biçimde kullanırken, Türkiye’de küçük ve orta ölçekli işletmeler fazlasıyla veri sıkıntısı çekiyor. Yani ellerinde yapay zekânın öğrenebileceği veri bulunmuyor. Bunun için aksiyonlar alsalar bile bahsedilen verinin yılların birikimi olduğunu söylemem gerekir. Ülkemizde yapa zekâyı meraklı ve kullanmaya istekli çok sayıda firma bulunmasına rağmen, veri eksikliği büyük bir engel oluşturuyor. Yine de Türkiye’nin bu konuda hızla ilerlediğini vurgulamalıyım.” “Yapay zekâ ve veri” denince insanlarda bir tedirginlik olduğu

Çağatay Çiftçi / Veri Bilimi Uzmanı

gerçeğini göz ardı edemeyiz. “Kişisel bilgilerim neden başkalarında dolaşıyor, neden reklamlara alet ediliyor ve kimler bu işten kazanç sağlıyor” gibi düşüncelere sık sık denk geliyoruz. Çiftçi, bu tür endişelerin de veri

olmadan işini yapamayan yapay zekânın gelişimini etkilediğini söylüyor. Kısacası veri yoksa, yapay zekâ da yok!

Siber suçların kol gezdiği bir ortamda bu tür endişeleri görmezden mümkün değil. Ancak e-ticaret rakamlarına baktığımızda, hem müşteri hem de işletme açısından efektif bir alışveriş ortamı yaratmanın

yolunun yapay zekâdan geçtiğini göz ardı edemeyiz. Anketler de buna işaret ediyor:

Araştırmalar ve tüketici eğilimleri

ABD merkezli, bulut tabanlı, müşteri deneyimine dayalı bir araştırma/danışmanlık/CRM şirketi olan Salesforce'un 2023 ikinci yarısına ilişkin perakende

satış öngörülerinde şu bilgiler yer aldı: Dünyada yükselen enflasyon ve belirsizlikler tüketicileri daha az alışveriş yapmaya itiyor. Öte yandan tüketici sadakati artıyor, başka bir deyişle tüketiciler yeni yerleri denemek yerine memnun oldukları ve sevdikleri markalardan/satıcılardan alışveriş yapmayı tercih ediyor. Satıcıların strateji belirlerken dikkat etmesi

gereken bir husus.

Black Friday gibi indirimli alışveriş günlerinden beklenti ise şöyle not edilmiş:

1. Tüm online alışverişin yüzde 13'ü (194 milyar dolar) mobil reklamlar, ChatGPT gibi yapay zekâ uygulamalarından etkilenilerek yapılıyor.
2. Mağazaların iade politikalarının kolaylığı ve netliği alışverişini artırıyor. Tüketiciler, iade prosedürleri net olmayan ya da bir kez kötü bir iade tecrübesi yaşatan satıcılara geri dönmüyor.
3. "Online satın al, mağazadan teslim al" (Buy Online, Pick Up In Store / BOPIS) uygulaması giderek daha çok kullanılıyor. Önümüzdeki alışveriş sezonundaki satışların yüzde 39'unun (28 milyar dolar) bu şekilde olması bekleniyor. Satıcıların bu trende uyum sağlamak için gerekli operasyonel altyapıyı kurmaları gerekiyor; paketleme, depolama, stok takibi, hizmet ekibi gibi).
4. Sosyal medya reklamlarının dönüşü, geleneksel pazarlamadan 10 kat fazla oluyor.

Google Shopping Festival notları

Google Shopping Festival sonuçlarına baktığımızda, tüketici eğilimlerinin yapay zekâyı fazlasıyla devrede tuttuğu ve tutacağı sonucuna ulaşıyoruz. Örneğin online indirim günlerinde geçmiş dönemlerde alışveriş yapmamış tüketicilerin yüzde 45'i bu sene alışveriş dönemini beklediklerini kaydediyor. Ve yüzde 65'lik bir kesim alışveriş kararını vermeden uzun süre araştırma yapıyor. Bu araştırma da, yoğunlukla yukarıda veri bilimcisi Çiftçi'nin sözünü ettiği

verilerin işlenmesi anlamına geliyor. Kısacası karmaşıklaşan ve yoğunlaşan tüketici talebini karşılamak için yapay zekâ çok değerli. İşletmeler açısından yapay zekâ teknolojilerinden faydalanarak doğru kitleye, doğru içerik, zamanlama ve maliyetle ulaşmak büyük fırsat olarak değerlendiriliyor.

"Online satın al, mağazadan teslim al" uygulaması giderek daha çok kullanılıyor. Önümüzdeki alışveriş sezonundaki satışların yüzde 39'unun bu şekilde olması bekleniyor.

Perakendenin pek çok alanı için önemli

Yapay zekâyı alışveriş konusunda sadece doğru kişiye, doğru ürünü göstermesi açısından değerlendirmek de yetersiz olur. Müşteri hizmetlerinden, güvenlik konularına, tedarik zinciri optimizasyonundan fiyatlandırma stratejilerine perakende sektörü için önemli pek çok konu başlığında yapay zekâ devreye giriyor.

Ağustos 2023 tarihli bir rapor, perakendecilerin 2023 içinde yapay zekâ destekli araçlara 7 milyar dolardan fazla harcayacağını tahmin ediyor ve bu rakamın 2028 yılına kadar yaklaşık 30 milyar dolara çıkacağını öngörüyor.

DİLEK HANİF'TEN HALKIN SANATI

Tasarımcı Dilek Hanif, NTV'deki Halkın Sanatı programı için üç yıl boyunca Anadolu'nun kadim el işi sanatlarının peşine düştü. Sonrasında Bartın'ın tel kırmasından Mardin'in telkârisine, Poyralı dokumasından Çınarcık işine pek çok eşsiz el sanatı kıyafetlere dönüştü. Hanif, bu projeyle tasarım dünyası için bir envanter oluştuğunu, tekstil ve hazır giyim firmalarına da devamının sağlanması için sorumluluk düştüğünü söylüyor. **Röportaj: Ayşegül Savur Özgen**

Kandıra Bezi / Kocaeli, Göynek Yakası-Ayancık Keteni / Bolu

Nasıl başladı bu proje? Sizin kafanızdaki bir proje miydi, yoksa teklif televizyondan mı geldi?

Proje bana NTV'den geldi. Ama o sırada detaylar çok da net değildi. Daha çok, sandıktaki örtüleri görelim, o işçilikleri gün

Çınarcık İşi

yüzüne çıkaralım gibi bir niyet vardı ortada. O sıralarda ben de bunca yıldır birçok iş yapmış, belli bir noktaya gelmiş bir tasarımcı olarak “ben şu an nasıl bir fayda sağlayabilirim kendi iş alanıma” gibi bir düşünce içindeydim. Proje teklifi gelince “Ne kadar iyi oldu, ben bunu çağırdım galiba” diye düşündüm.

Anlıyoruz ki, çıkış noktası başta farklıymış. Sonraki halini nasıl aldı?

Evet, ilk başta sanırım Halkbank ile de görüşülmüş ve dediğim gibi eski el işlerini gün yüzüne çıkaralım gibi bir fikir doğmuş. Ekip kuruldu ama tam olarak ne yapacağımız belli değildi. Tabii belli zorluklar vardı, bir kere

Anadolu'yu gezmeniz gerekiyor. Benim programım da yoğun. Ama dedim ki “Bu, tam yapmak istediğim şey, dolayısıyla biraz fedakârlıkta bulunmam gerek.” İyi ki de “evet” demişim. Bir dizi toplantı ve araştırmanın sonunda, “el emeği işleri ortaya çıkarmak güzel ama bunun sürdürülebilir olması lazım” fikri üzerinde yoğunlaştık. Yani sadece eski el işlerini sandıklardan çıkarıp bakmayalım, onları günlük hayatta kullanılabilir hale getirelim düşüncesi ağır bastı. Ve ilk olarak Tokat'a gittik. Oradaki tahta baskıyla başladık çekimlere. Sonra kendi içinde çok güzel bir formata oturdu program. Hakikaten çok büyük bir keyifle, “iyi ki yapıyoruz” diyerek devam ettik yola.

Düğmeler Trabzon'un 'Kazaziye' işinden...

Sizin tasarımcı olarak yerele odaklanan bir duruşunuz hep oldu ama bu program başlamadan önce “Şu yörenin ya da yörelerin işi çok içimde kaldı, onlarla bir şeyler yapabilsem” gibi bir düşünce geçiyor muydu aklınızdan?

Ben bu geleneksel ürünleri, nakışları, el işlerini aslında hep görürdüm. Zaman zaman da koleksiyonlarımda kullandım ama “Bunlar neden bugüne

uyarlanmıyor” derdim hep. Ben bir uyarılama yapıyorum ama sonrasında neden giyilmiyor? Daha günlük, hayatın içinde olmalı. Bu tür kıyafetleri örneğin sadece kına gecesinde değil, bir kokteyl elbisesinde de görmeliyiz ki o el sanatı devam etsin. Hiçbir zaman hak ettikleri değeri bulamadıklarını düşünürdüm. Ve düşünceyle birlikte bir de oralara gidince, o el işlerinin nasıl yapıldıklarını gördükçe hayranlığım arttı. Öyle büyük bir emek ki... Gerçekten üzülüyor insan, yazık... Zamanla yok oluyorlar çünkü talep yok. Biliyorsunuz her şey arz talep

“Bu tür işlerin sürdürülebilir olması için günlük hayatta giyilebilir kıyafetlere uyarlanmaları şart.”

Dilek Hanif

meselesi. Talep olmayınca ustalar zamanla azalmaya başlamış, gençler işi öğrenmeye hevesli değil. O insanlar emeklerinden para kazanırsa sürdürülebilir olur bu tür işler. Dolayısıyla böyle bir çarkı da döndürmüş olduk projeye...

Feretiko Bezi / Rize, Keçe/ Konya

Kandıra Bezi/ Kocaeli

Çoğumuz en azından ailemizden kalan el işlerini böyle günlük kullanımlarla değerlendirmek istiyoruz ama bunu nasıl yapacağımızı bilemiyoruz.

Projeyle buna ön ayak olduğumuzu düşünüyorum. Sandıkta olanları ayrı tutuyorum. Çünkü orada başka bir olay var. Birini bulacaksınız, ona istediğiniz tasarımı yaptırabilirsiniz.

Onlar bu şekilde gün ışığına çıkabilir. Fakat bu projede şöyle bir şey var: Bu tür işler zaten çok adetli olamıyor. Çünkü orada tezgahta üretiliyorlar, metrelerce yapılamıyor, onun için çok değerliler. Hem doğal, hem insan emeğiyle yapılmış ürünler. Tek eksikleri var: Daha fazla değer görmeleri gerekiyor. Ürüne siz de tasarımcı olarak değer katacaksınız; tekniğinizle, dikişinizle... Bunlar birleştiği zaman bambaşka boyut çıkacak ortaya. Orada yapılması gereken bu.

Ne tür geri dönüşler alıyorsunuz?

Çok güzel geri dönüşler oldu. “Üniversitelerden arayıp programı o kadar beğendik ki, öğrencilere aynısını siz de yapın dedik” diyorlar. Bu bir örnek teşkil ettiği

için gençlerin işe bu şekilde sarılmasına vesile oldu. Bundan sonra bu tür çalışmaları daha fazla görebileceğiz diye düşünüyorum. Daha kaliteli, gerçekten giyip kullanacağımız şeyler. Bu biraz zaman alacak ama bence olacak.

Zincir mağazalardan bu yönde talepler var mı, “gelin bir kapsül koleksiyon yapalım” gibi?

Hayır onlardan böyle bir teklif gelmedi. Zaman içinde olur mu,

Kutnu/ Gaziantep, Tokalı Örtme / Göynük, Bolu

“Bu projeye farklı yörelere ait bir envanter oluştu.”

bilemiyorum. Ama ben zaten hazır giyim çalışmalarında bu işlere yer vereceğim. Tekstilde şöyle bir şey var; biri bir şey deniyor, iyiyse diğerleri de arkasından gidiyor. Ama ben tabii bu işe gönül koymuş biri olarak, iyi olup olmayacağına bakmadan, inandığım bir şey için, gidip geldiğim yerlerde bize uyabilecek ürünlerden bir koleksiyon hazırladım. Zaten geçen sezon da yapmıştım ama çok az koymuştuk. Bu sezon dokumaları da işin içine katarak devam edeceğiz.

Moda tasarımcılarından “Şu kumaşı İtalya’dan aldım, bu danteli Fransa’dan getirttim” gibi cümleleri çok duyuyoruz. Yerli malzeme konusunda bir sıkıntı mı yaşanıyor, ya da istediğiniz kumaşı bulmak mı zor?

Bu konu, tasarımcının hangi tarzda koleksiyon yaptığıyla alakalı. Mesela bizim bu proje için bulduğumuz ürünlerin çoğu daha natürel. Çoğu yaz ayları

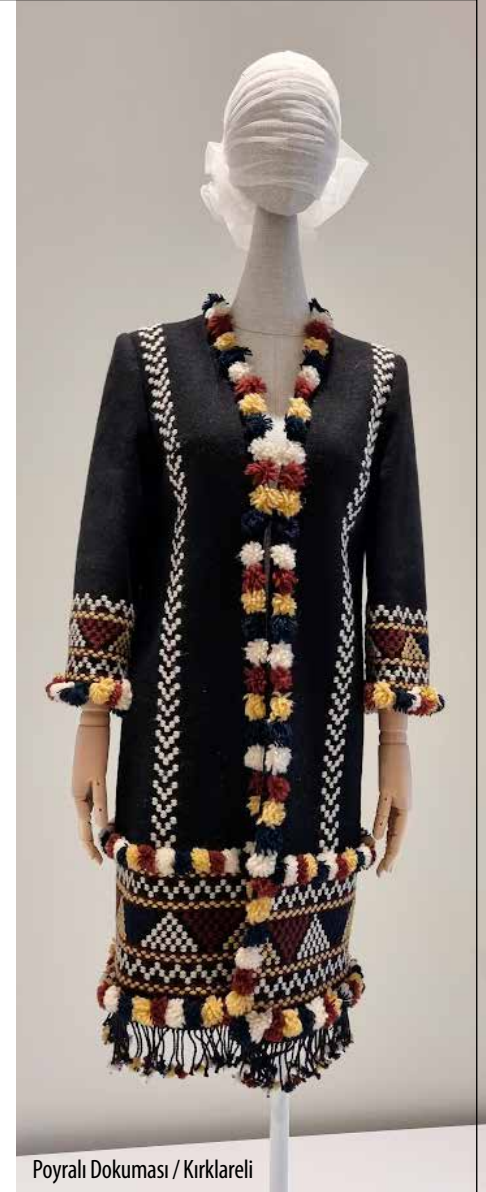
Tefebaşı / Kütahya

için çok rahat. Ehram örneğin kışın kullanılabilir ama ben bir couture tasarımcısı olarak onların kumaşlarını değil, sadece el sanatlarını kullanabiliyorum. Yani onların da kendi içinde kategorize edilmesi gerekiyor. Ama yapılırmı, yapılır. El sanatlarını daha üst seviyede koleksiyonlar için kullanabilirsiniz. Bir de şu var, ben programa başladığım zaman bu dokumaların çoğunu bilmiyordum. Sizin de dediğiniz gibi kumaşları İtalya’dan, Fransa’dan alıyorduk, onlar bizden çok ileride. Biraz Bursa’dan keten vs. alıyorduk. Ama başladıktan sonra gördüm ki, keşfedilip üzerine çalışılması gereken çok değerli ürünler var. Bu programın böyle bir faydası olduğunu düşünüyorum.

Kaç bölge yer aldı projede?

32 yer var ve program üç yıl sürdü. 52 yeri gezsek 52 farklı dokuma noktası bulabilirdik. Ucunu bilmiyorduk ama şimdi en azından elimizde farklı yörelere ait böyle bir envanter oluştu. Dolayısıyla artık tekstil tasarımıdaki arkadaşların “Burada böyle bir kumaş varmış” deyip, onlara ulaşip, temin etme şansları var. Doküman oluşturduk.

Poyralı Dokuması / Kırklareli

Mesela Kırklareli’ndeki Poyralı dokumasıyla bir kaban yapmışsınız, olağanüstü görünüyor. Nedir hikâyesi?

Poyralı’ya gitmeden bu dokumadan bana söz ettiler. Dediler ki, kilim gibi kullanıyorlar, bazen yere seriyorlar, bazen koltukların üzerine koyuyorlar ya da en fazla yastık yapıyorlar. Bunu program gereği bir tasarıma çevirmem gerekiyordu ve dedim ki neden olmasın? Bir kabanda kullanmak çok da güzel olabilir. Oradaki arkadaşlara “Bunu biraz daha inceletebilir misiniz, ya da daha yumuşatabilir misiniz” diye sordum. Yaptılar. Sonra

Sim Sırma / Kahramanmaraş

da onu bir kabana çevirdim. O kadar beğenildi ki... Demek ki olabiliyor. İşte el sanatları bu şekilde değerlendirildiği zaman çok daha fazla gündemde olacak ve talep oluşacak. O zaman orada ustalar bu işten daha fazla bu gelir elde edecek, iş gelişecek. Bu kadar basit aslında.

Peki ustalar, sizin tasarımlarınızı o şekilde görünce ne hissetti?

Bunu hayal edemiyorlar. Onların işçiliğiyle bu tür parçalar çıktığı zaman hayal dünyalarını da açmış oluyorsunuz. Hem ustalar, hem tasarımcılar açısından malzemeyi farklı bir pencereden görme şansı doğdu. Ve onun için de ben çok inanıyorum bunun daha sonrasında daha iyi bir noktaya geleceğine, büyüyüp gelişebileceğine.

Bu kapı açıldığına göre, tekstil ve hazır giyim

“Hazır giyim firmaları bu tür işleri koleksiyonlarına ekleyebilir.”

firmalarına el sanatlarının, yerli malzemenin değerlendirilmesi konusunda bir sorumluluk düştüğünü düşünüyor musunuz?

Kesinlikle sorumluluk düşüyor. Zaten bu firmaların hazır ekipleri var. Kimi Mardin'in, kimi Burdur'un bir işini sahiplenerek kapsül de olsa küçük bir koleksiyon yapabilir. Bu onlar için çok da büyük bir iş olmaz. Ben tasarımcı olarak tabii ki bütçe ayırıyorum ama yine de bunlar büyük

Tel Kıрма / Bartın

firmaların kampanyaları gibi olamıyor. Onların gerçekten bu işe bütçe ayırmaları gerektiğini düşünüyorum, bunu yapabilecek güçteler. Gelip geçici koleksiyonlar yerine sabit bir bölüm açsalar bu işe, meraklısı orada ne bulacağını bilir ve takip eder. Talep oluşunca bu işler de sürer. Üstelik de sentetik malzemeler dünyayı bu kadar kirletiyorken, bu tür işlere önem vermemek için körlüğü bile aşan bir noktada olmak gerek. Bu bilincin taşınması gerekiyor, bu bir vazife. Bunları okuyanlarda da umarım bir aydınlanma olur.

Yurt dışı için herhangi bir plan var mı?

Neden olmasın? Londra'dan arkadaşlarım arıyor mesela, “Sergi buraya da gelmeli insanlar burada el sanatı diye çıldırıyor” diyorlar. Hep deniyor ya Türkiye'den bir şey çıkmıyor diye... Çıkmayacak bir şey yok, bir işe inanıp, doğru kişilerle doğru işi yapacaksınız bu kadar basit. Doğru hedef noktalara bütçe ayrılacak, o zaman marka da çıkar, her şey çıkar. O kadar gereksiz harcamalar yapıldığını görüyorum ki... Halbuki Türkiye genelinde fayda sağlayacak çok fazla yapılacak şey var. Bize o kadar çok talep geldi ki serginin başka yerlere de gitmesi için, sponsorların gerçekten buna sahip çıkmaları gerek. Ya Halkbank devam edebilir ya da başka bir firma...

İpek Dokuma / Bursa

Como'nun dağ ve göl manzarasıyla birleşen şiiir gibi sokakları...

Bir İtalyan düşü: Milano ve Como Gölü

İtalya'nın nefes kesen güzellikleri arasında, sanatın ve doğanın kusursuz buluştuğu iki özel nokta var: Milano ve Como Gölü. Milano'nun sanat, tarih ve moda hazinelerini keşfettikten sonra, sadece 40 dakikalık tren yolculuğuyla Como Gölü'ne ulaşabilirsiniz. Burada sizi hayallerinizin ötesinde bir doğa ve tarih buluşması bekliyor.

Yazı ve fotoğraflar: Melis Şamdancı

Milano, tarihiyle, modanın merkezi alışveriş caddeleriyle İtalyan ruhunu tam olarak taşıyor.

“M”ilano” denince akla ilk moda ve alışveriş gelse de kent, sanat ve kültürün olağanüstü birleşimine ev sahipliği yapıyor. Biz de kenti ilk olarak sanat ve tarih ekseninde geziyoruz. Şehrin sembolü, dünyanın en büyük beşinci Hristiyan klisesi olan Duomo di Milano’nun muazzam katedrali. Bu katedral, tarihin derinliklerinden günümüze uzanan görkemli mimarisiyle adeta zamanın tanığı. Katedralin etkileyici

manzarasına dalar gitmek için, en ideal noktalardan biri, yapının hemen yanındaki Terrazza Duomo 21 isimli kokteyl bar. Akşamları DJ performanslarıyla canlanan bu mekân, bir yandan katedralin büyüleyici görüntüsünü seyretme, diğer yandan da şehrin enerjisini hissetme fırsatı sunuyor. Bu eşsiz kombinasyon, ziyaretçilere Milano’nun tarihi dokusunu ve modern atmosferini aynı anda deneyimleme şansı veriyor.

Milano’yu sanat, tarih ve moda ekseninde geziyoruz. Üç alanda da birbirinden etkileyici eserler, müzeler ve rotalar var.

Sanat, tarih ve modanın buluşması

Milano’nun kültürel incilerinden bir başkası da, Leonardo da Vinci’nin sanat tarihinde eşsiz bir yeri olan ‘Son Akşam Yemeği’ eseri. 15’inci yüzyılda yapılan bu muazzam fresk, Santa Maria delle Grazie Kilisesi ve Manastırı’nın duvarlarından ziyaretçileri selamlıyor. Hz. İsa’nın havarilerle son akşam yemeğinin resmedildiği bu eser, her detayında özenle işlenmiş bir hikâye anlatıyor. La Scala Opera Binası ise opera tutkunlarının kaçırmaması gereken kültürel hazinelerden. 18’inci yüzyıldan bu yana müzik ve sahne sanatlarının en seçkin performanslarına ev sahipliği yapan yapı, dünyanın en ünlü opera binalarından biri olarak öne çıkıyor. Milano’da keşfedilecek bir başka nokta, sanat ve moda hazinesi Armani/Silos Müzesi. Müze, moda dünyasının ikonik

Armani / Silos Müzesi

isimlerinden Giorgio Armani’nin, 1980’lerden günümüze kadar uzanan benzersiz bir seçkisini ziyaretçilerle buluşturuyor. Tasarımlar, Armani’nin yaratıcı çalışmalarına ilham veren temalar etrafında sergileniyor. Seçkiyi incelerken, Armani’nin yıllar içinde geçirdiği değişime tanık oluyor, açtığı ilham kapılarından girip kendinizi bambaşka bir dünyanın

içinde buluyorsunuz. Müzede, ünlü sanatçı ve moda fotoğrafçısı Guy Bourdin’in bu alanda devrim yaratan cesur ve çarpıcı kompozisyonları da görülebiliyor.

“Alışveriş merkezi” deyip geçemeyiz

Modasız, alışverişsiz Milano olmaz. Biz de gezimize modayla devam edip, Quadrilatero della moda’ya, lüks butiklerin ve dünyaca ünlü tasarımcıların mağazalarının bulunduğu alışveriş cennetine gidelim. Bu bölge, stilin ve yaratıcılığın zirvesindeki tüm markaları bir araya getiriyor. Galleria Vittorio Emanuele II ise tarihin ve şıklığın bir araya geldiği benzersiz bir alışveriş galerisi. Zarif cam kubbesi ve göz alıcı mimarisiyle dikkat çeken

galeride, sadece alışveriş yapmakla kalmıyor, aynı zamanda tarih ve sanat estetiği yolculuğuna çıkıyorsunuz. Milano’nun bu moda ve alışveriş mekânları, şehrin karakterine ve zarafetine vurgu yapıyor.

Galleria Vittorio Emanuele II

Como’yu keşfetmenin en iyi yollarından biri gölde yapacağınız tekne gezintisi.

Turistlerin, özellikle de jet-setin İtalya'daki uğrak noktalarından olan Como, gölü çevreleyen villar ve muhteşem bahçeleriyle doğal bir sanat eseri...

Lezzetlerin peşinde

Bir geziyi damakları şenlendirmeden elbette bitiremeyiz. İtalyan mutfağı, bildiğiniz gibi tam bir karbonhidrat deposu... Pizza, spagetti, risotto geçit yapıyor. Milano mutfağının ikonik lezzetlerinden biri de Risotto alla Milanese. Tereyağ, safran ve parmesanın buluştuğu bu risottoyu denemeden dönmeyin.

Ossobuco ise bölgenin gururu bir başka lezzet. Uzun saatler boyunca, yavaş yavaş pişirilen dana eti, kemik iliğiyle birleşerek damaklarda unutulmaz bir tat bırakıyor. Ve tabii ki, kentin geleneksel lezzetlerinden Panettone, şehrin her köşesinde bulabileceğiniz nefis bir tatlı. Aperitivo kültürü de Milano'da keyifli bir ritüel. Akşam yemeği öncesindeki bu gelenek, atıştırmalıkların ve içeceklerin keyifli bir şekilde paylaşıldığı bir zaman dilimini anlatıyor ve yerel lezzetlerin tadını çıkarmak için mükemmel bir fırsat sunuyor.

Como Gölü: Doğanın sessiz şaheseri

Milano'nun hareketli atmosferinden sonra, kente sadece 50 kilometre uzaklıktaki Como Gölü'nün huzurlu sokakları ve göz kamaştırıcı manzaralarıyla karşılaşmak insana derin bir nefes aldırıyor. Ulaşım kolay, ister

kiraladığınız bir otomobille ister 40 dakikalık tren yolculuğuyla gidebilirsiniz. Bu sakin şehir, doğanın ve tarihin kucaklaştığı, göz alıcı bir güzelliğe sahip. Göl, etrafındaki dağların yansımalarıyla adeta bir ressamın tuvaline dökülmüş gibi. Bu düş âlemine Milano'dan kısacık bir yolla ulaşmak da iki farklı dünyanın bir araya geldiği, unutulmaz bir seyahat deneyimi sunuyor. Como Gölü'nün en ünlü noktaları arasında Como, Bellagio ve Varenna yer alıyor, Bu üç nokta, gölün eşsiz güzelliklerini keşfetmek için ideal destinasyonlar. Como, gölün kuzey kıyısında yer alıyor ve tarihi merkezi, sunduğu

Como turunda, villaların, tarihi yapıların ihtişamı muhteşem dağ ve göl manzarasıyla birleşiyor.

harika manzaralar ve kültürel zenginliğiyle ziyaretçilerini büyülüyor. Göl kıyısında sıralanan kasabaların her biri birbirinden güzel. Bellagio kasabası, gölün ortasına uzanan bir yarımada'nın ucunda konumlanıyor. Kasaba, pitoresk sokakları, renkli çiçeklerle süslenmiş evleri ve göz alıcı göl manzarasıyla ünlü. Varenna kasabası ise gölün doğusunda yer alıyor ve sakin atmosferi, eski şehir dokusuyla tanınıyor.

Tekne ve yürüyüş turlarıyla keşif

Tekneyle, gölün berrak sularında muhteşem manzaralar eşliğinde yaptığınız gezinti unutulmaz. Tır esnasında, villaların, tarihi yapıların ihtişamı muhteşem dağ ve göl manzarasıyla birleşiyor. Como'ya gitmemiş olsanız bile gölü çevreleyen villaları bilirsiniz, birçok filmde karşımıza çıkarlar. Jet setin ve ünlülerin uğrak noktası bu villalar, son yıllarda George Clooney'nin de burada bir villa sahibi olmasıyla şöhretler dünyasında iyice öne çıktı. Her biri birbirinden güzel ama Villa del Balbianello ve Villa Carlotta, gölün çevresindeki tarihi yapılar arasında özellikle öne çıkan inciler. Villa del Balbianello, gölün güney kıyısında yer alıyor. 18'inci yüzyıldan kalma bu muazzam yapının bahçeleri heybetli ağaçlar ve renkli çiçeklerle dolu. Bellagio yakınlarındaki Villa Carlotta bahçeleri, de egzotik bitkiler, ulu ağaçlar ve rengarenk çiçeklerle süslü. Bu bahçeler özellikle yaz aylarında göz kamaştırıcı bir görsel şölen sunarak, ziyaretçilerini deyim yerindeyse bir masal dünyasının içine sokuyor. Etkisinden kurtulup, günlük hayatlarınıza dönmek kolay değil.

Gölün çevresini keşfetmek için bir başka iyi fikir de yürüyüş turu yapmak. Greenway del Lago di Como gibi doğa yürüyüş rotaları gölün çevresindeki doğal güzellikleri keşfetmek isteyenler için ideal. Bu yollar, gölün etrafındaki köyleri birbirine bağlıyor ve nefes kesici manzaralar eşliğinde huzurlu yürüyüş imkânı veriyor. Greenway, göl manzaralarıyla süslü patikalarıyla, tarihi yapıları ve doğal zenginlikleri bir araya getiriyor. İstanbul'dan iki saatlik uçak yolculuğuyla ulaşabileceğiniz Milano ve oradan da 40 dakika içinde gidebileceğiniz Como, İtalya'nın iki farklı yüzünü bir arada yaşamak ideal bir seyahat rotası... Bu iki mücevheri bir arada deneyimlemek, rutininizden kopup ruhunuzu yenilemek için biçilmiş kaftan.

EMİNE BOSTANCI-DAREYN

Farklı müzik deneyimlerini seviyorsanız yüzünüzü Borusan Müzik Evi'ne çevirin. Ödüllü bir kemençe ve Girit liri icracısı, besteci ve akademisyen Emine Bostancı, Dareyn adlı projesiyle Borusan Müzik Evi'ne konuk oluyor. Dareyn, İstanbul ve İpek Yolu'ndan gelen geleneksel müzik mirasıyla kemençenin ve viyolonsel seslerini çağdaş bir üslupla birleştiren bir proje. Emine Bostancı, Maya Fridman, Franz von Chossy ve Vinsent Planjer, çalgılarına olan hakimiyetleri ve dikkat çeken performanslarıyla 23 Şubat'ta Borusan Müzik Evi'nde büyüleyici bir ses ortamı yaratmaya hazırlanıyor.

KONSER

GÖKHAN ÜNVER

Onu Instagram sayesinde tanıdık. Hepimizin hayatında yer alan karakterleri öylesine güzel gözlemleyip, o kadar iyi hicvediyor ki videolarına doyum olmuyor. Şöhreti gün geçtikçe büyüyen Gökhan Ünver'i canlı kanlı izlemek isterseniz 27 Ocak'ta, Zorlu PSM'de yerinizi alın.

STAND-UP

HALİL ALTINDERE, PİLOT GALERİ'DE

Sanatçı Halil Altındere'nin işleri, dokuz yıl aradan sonra Pilot Galerî'de sanatseverlerle buluşuyor. 13 Ocak'a kadar görülebilecek 'A Brief History of My Last Three Years' başlıklı sergi, sanatçının son üç yılda ürettiği heykel, video, tuval ve halılarından oluşuyor. Altındere'nin üç ana aks üzerine şekillendirdiği sergisinde izleyiciler, sanatçının kişisel hayatındaki yeni 'baba' rolünün izlerine şahit olurken, dünyayı sarsan pandemi, savaş, sanat ve silahların insansızlaştırılması, kültür-sanat kurumları, kamusal-özel alan ve gelecek kavramlarını sorgulama imkânı buluyor.

SERGİ

YAŞAR

1990'lar şarkılarından vazgeçemeyenlerin seveceğini düşündüğümüz bir konser önerimiz var: Yaşar, 28 Şubat akşamı Bostancı Gösteri Merkezi'nde sevenleriyle buluşuyor. Sanatçının yıllara yayılan ve çoğu ezbere bilinen şarkılarına eşlik etmek için iyi bir fırsat.

KONSER

TİYATRO

TİMSAH ATEŞİ

Hikâye, 1989 yılında Kuzey İrlanda'da geçiyor. Sevgisiz bir evde, kötürüm bir baba ile sekiz yıl hapis yatan asi bir kız Fianna (Hazar Ergüçlü) ve dindar ablası Alannah'ın (Funda Eryiğit) birbirleriyle mücadele dolu öykülerine tanık oluyoruz. Bol ödüllü oyun, kopuk ve zorbalığın hakim olduğu bir aile ilişkisi üzerine odaklanıyor. Çolpan İlhan-Sadri Alışık Tiyatrosu & Piu Entertainment yapımı olan oyunda iki kadın oyuncunun yanı sıra Hidayet Erdiç de oynuyor. Yönetmen Mehmet Ergen.

20 Ocak 2024, Zorlu PSM / 10 Şubat 2024, Uniç

CIRCİR BÖCEKLERİ İTLER VE BİZ

Buğra Gülsoy ve Serhat Teoman tarafından kurulan Art 12'nin ilk projesi 'Circir Böcekleri İtler ve Biz', 10 yılın ardından iki başarılı oyuncuyu yeniden buluşturuyor. Mert Öner'in yönettiği oyunda Gülsoy ve Teoman birbirlerine yabancı iki kardeşi oynuyor. İnsana ve sisteme dair pek çok soru sordurtan oyun Sam Shepard'ın 1980 yılında yazdığı True West'in çağdaş bir yorumu... 8 Ocak'ta Zorlu PSM'de izlenebilir.

TİYATRO

MÜZE

İŞ BANKASI RESİM VE HEYKEL MÜZESİ

Türkiye İş Bankası'nın uzun yıllar Beyoğlu Şubesi olarak hizmet veren, korunması gerekli kültür varlığı tescilli bulunan tarihi bina Resim Heykel Müzesine dönüştürüldü. Cumhuriyet'in 100'üncü yılında, 29 Ekim'de kapılarını açan müzede Türk kültür sanat dünyası için önemli kilometre taşlarından biri. Müze, Türkiye İş Bankası Sanat Eserleri Koleksiyonu'nu altı katlı binada sanatseverlerle buluşturuyor. 1940 yılında Hikmet Onat'ın 'Peyzaj Ortaköy', Şevket Dağ'ın 'Rüstem Paşa Cami İç'i' ve Hasan Vecih Bereketoğlu'nun 'Kayık ve Evler' tablolarının satın alınmasıyla başlayan koleksiyonda günümüzde; Osman Hamdi Bey'den Şeker Ahmet Paşa'ya, Hoca Ali Rıza'dan İbrahim Çallı'ya 900'ün üzerinde sanatçının 2 bin 700'ü aşkın eseri yer alıyor. Müzeyi hakkıyla gezmek için bir gün asla yeterli değil. Kendinize zaman ayırın ve sindire sindire gezin. Bunca eserle buluştuğunuz için kendinizi bir hazine bulmuş gibi hissedeceksiniz.

Preparation for the European Union elections: What does the textile industry expect from the new EU administration?

The new EU Parliament will be formed in June with the votes of all EU citizens; New Commission members will take office upon the recommendation of the European Council and the approval of the new Parliament. This process, which leads to a collective change and renewal in decision makers, is called “European Elections”. The most important policy of Ursula von der Leyen, who was appointed President of the EU Commission in 2019, was the European Green Deal, which we have talked about a lot in the last five years.

European Sustainable Textile Strategy Document and related legal regulations; has been the most talked about topic among textile industry players not only in Europe but all over the world in recent years.

In her “State of the Union” speech in September 2023, Commission President von der Leyen said: “The European Green Deal was our answer to a historic call from the planet. When I announced it in 2019, there were many who were skeptical. But now this document is at the center of our economy.” By these words she showed that the Commission will not compromise on this agenda in the new period.

While Europe is heading towards the elections, Euratex has prepared a clear manifesto addressed to institutions and the public, expressing its expectations from the new period as one of the critical and well-established sectors of the region that employs 1.3 million people (27 member countries, excluding the Turkish textile-apparel industry, which employs more than 1 million people alone) listed.

Euratex’s Sustainability Working Group meeting, which closely follows

the EU Sustainable Textile Strategy, was also held in Helsinki on 23-24 October. Some highlights from the meeting followed by Tuba Kobaş Huvaj, Deputy Secretary General of TTSIS, are as follows:

*It has become clear that the waste cannot be exported as a pile in any way and must be strictly separated. This creates a new problem, considering that Europe does not have the facility capacity to collect and separate this amount of textile products.

*The possible quality difference between the product obtained from recycled fiber and the product obtained from completely new fiber is another topic of discussion. For example, if a product produced from recycled textiles is to be used in the automotive or construction industry, the chemicals

it contains may not be very critical. On the other hand, if this product is to be a clothing item, completely different standards regarding human health come into play since it will come into contact with the skin.

*Questions about the Digital Product Passport such as “which digital system will be used, how will information be collected from the entire supply chain, how will the security of this information be ensured, will it violate the conditions of competition, what will be the cost?” are still waiting for answers.

Participants of the Euratex meetings had the opportunity to visit the headquarters and factory of Marimekko, Finland’s perhaps the most well-known fashion and lifestyle brand in the world.

ITMF ANNUAL CONFERENCE

The 2023 Annual Conference of the International Textile Manufacturers Federation (ITMF) was held in Keqiao, China. TTSIS attended the Conference with its delegation of 12 people. At the Conference hosted by the China National Textile Council (CNTAC), which has been serving as the ITMF President for a while, the Chairmanship was transferred to India, and TTSIS Board Member Mustafa Denizer was appointed as the ITMF Vice President.

CNTAC President Sun touched upon the obstacles to international trade in his opening speech. The most important was the bloc between regions in the world, the decrease in trust, and the rising trend of “protectionism and unilateralism.” Summary messages from the sessions can be listed as follows:

*While the main topic of the conference was sustainability, as in all events related to our sector in recent years, the focus topics were “recycling” and “traceability” under this heading. *A special session was held on regional legal regulations. In the session moderated by TTSIS Union Board Member and ITMF Vice President Mustafa Denizer, Euratex General Manager Dirk Vantighem gave the following message on this very subject: “States in different parts of the world are making their own laws on sustainability. Asia, Europe, America... Wherever textile is produced and consumed... All these authorities should be in communication and make policies compatible with each other.” *Yan Yan from CNTAC stated that China’s Textile Industry 14th Five-Year Plan was prepared within the scope of the Green Development Guide. He stated that the “1+N” structure was implemented as a policy framework, and a high-level/central policy on every issue and many local implementation

regulations were created under it. *Temu, the new rival of TikTok, the champion platform of online sales, based in the USA but with Chinese capital, was the focus of almost all speakers. *Singapore-based Sateri, one of the leading initiatives in sustainable fiber production, talked about its completely own, biodegradable, plant-based product, Lyocell.

Söktaş presentation and Uzbekistan meetings

Söktaş which has been a guest on various platforms around the world with its regenerative cotton production in recent years was at the Conference with its Regenerative Cotton Project. CEO Muzaffer Kayhan made a presentation about Söktaş’s work. Uzbekistan is the rising star of textile world. Convincing the ITMF Board of Directors, Uzbekistan Textile Union,

managed to move its 2024 Annual Conference to Samarkand. Thus, Uzbekistan textile manufacturers will have the opportunity to show the progress they have made in recent years to textile manufacturers from all over the world. During the conference, delegation of TTSIS met Uzbekistan representatives in a special meeting and talked about the cooperation and investment opportunities that may arise in this journey of Uzbekistan. Uzbek officials stated that they could take Turkey as a model when developing the textile industry. Reminding that many foreign investors left the country as a result of the nationalization policy in 2006, officials stated that they have now created a much more foreign investor-friendly environment, developed their tax and other business infrastructures, and are expecting investors from Türkiye.

**Türkiye
Tekstil Sanayii İşverenleri
Sendikası**

Metrocity A Ofis Blok Büyükdere Cad. No: 171 K: 19 34330 1. Levent - İstanbul
Tel: (0212) 344 07 77 (Pbx) Fax: (0212) 344 07 66-67
www.tekstilisveren.org.tr info@tekstilisveren.org.tr